

**VÁLLALATI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS A FÉNYKÉPEZŐGÉP-
GYÁRTÓK KÖRÉBEN**

**CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AMONG THE
CAMERAMAKERS**

Németh Fidélia Mónika

Kézirat lezárva: 2012. október 15.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	1
2.	FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS	2
3.	VÁLLALATI FELELŐSSÉG	4
4.	VÁLLALATI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS ESZKÖZRENDSZERE	6
4.1.	MAGATARTÁSI IRÁNYELVEK	6
4.2.	VÁLLALATIRÁNYÍTÁSI SZABVÁNYOK	6
4.3.	JELENTÉSEK	7
4.4.	CÍMKÉK, TERMÉKTANÚSÍTVÁNYOK	7
4.5.	TÁRSADALMILAG FELELŐS BEFEKTETÉSEK	8
5.	ELEKTRONIKAI IPAR ÉS A FÉNYKÉPEZŐGÉP-GYÁRTÁS HELYZETE	9
5.1.	FÉNYKÉPEZŐGÉP-GYÁRTÁS HELYZETE 2010-BEN VILÁG SZINTEN	9
5.2.	AZ ELEKTRONIKAI IPAR MAGYARORSZÁGON	10
6.	CSR TEVÉKENYSÉGEK NEMZETKÖZI SZINTEN A FÉNYKÉPEZŐGÉP-GYÁRTÓK KÖRÉBEN	12
6.1.	GLOBALIS SZINTEN	12
6.2.	KONTINENSENKÉNTI MEGOSZLÁS	13
6.3.	ORSZÁGONKÉNTI MEGOSZLÁS	14
6.4.	ÖSSZEGZÉS	16
7.	A VÁLLALATOK FENNTARTHATÓSÁGA	17
7.1.	GAZDASÁGI FENNTARTHATÓSÁG	17
7.2.	KÖRNYEZETI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS	20
7.3.	TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS	23
7.4.	FELELŐSSÉGVÁLLALÁS ÖSSZEGEZÉSE	26
8.	GLOBAL REPORTING INITIATIVE	27
8.1	NIKON JELENTÉSE	28
9.	KÁROS TEVÉKENYSÉGEK A FÉNYKÉPEZŐGÉP IPARBAN.....	34
9.1.	NYERSANYAGBESZERZÉS	34
9.2.	GYÁRTÁS FOLYAMÁN	36
9.3.	ÚJRAHASZNOSÍTÁS	37
9.4.	ÜGYVITEL.....	38
9.5	ÖSSZEGZÉS	40
10.	EGYÉB RANGSOROLÁSOK.....	41
11.	ÖSSZEFOGLALÁS.....	43
	IRODALOMJEGYZÉK	44
	MELLÉKLETEK.....	I
1.	SZ. MELLÉKLET: A VÁLLALATOK LISTÁJA ÉS AZ ANYAORSZÁGOK	II
2.	SZ. MELLÉKLET: A VÁLLALATOK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA	VI
3.	SZ. MELLÉKLET: ÉRTÉKELÉSI RENDSZER ÉS BESOROLÁS.....	IX

TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. táblázat: Gazdasági fenntarthatóság elemzése.....	20
2. táblázat: Környezeti fenntarthatóság elemzése.....	22
3. táblázat: Társadalmi fenntarthatóság elemzése	24
4. táblázat: Standard adatközlési hibák.....	30
5. táblázat: A Nikon jelentésének hibás indikátorai	31
6. táblázat: Corporate Critic szerinti rangsorolás	41
7. táblázat: Greenpeace szerinti rangsorolás.....	42

1. ábra: Feldolgozóipar belföldi értékesítése 2001-2011-ig Magyarországon	10
2. ábra: Számítógép, elektronikai és optikai termékek belföldi értékesítése Magyarországon, 2001-2011-ig.....	10
3. ábra: A vállalatok felelősségvállalása világszinten	13
4. ábra: Vállalatok felelősségvállalása kontinensekre bontva	14
5. ábra: Vállalatok felelősségvállalása Európában	15
6. ábra: Vállalatok felelősségvállalása Ázsiában.....	15
7. ábra: Stakeholder mátrix.....	26
8. ábra: Fényképezőgép-gyártó vállalatok jelentései 2012. október 3-ig	27
9. ábra: Nikon vállalat CSR bizottságának felépítése.....	28

1. BEVEZETÉS

Mivel a CSR tevékenységeknek, vagyis a vállalati felelősségvállalásnak egyre nagyobb jelentősége van a vállalatok életében, ezért ezen dolgozatban ezt a tevékenységet szeretném bemutatni a fényképezőgép iparon keresztül. Bár a vállalatok jó része a CSR tevékenységre és CSR jelentések készítésére marketing tevékenységként tekint, (Kun, 2009, 110-111.) itt nem ezen aspektusból kerül majd bemutatásra.

Azért a fényképezőgépek gyártását választottam témámul, mivel bár elég sokat lehet hallani a különböző energetikai és élelmiszergyártók felelősségéről, viszont az elektronikai iparról már kevesebbet. Pedig ez az iparág is nagy jelentőséggel bír már az emberek életében, s véleményem szerint ezt a területet se lehet elhanyagolni. A globalizáció és a technika fejlődésével az elektronikai termékek gyártása egyre jobban előtérbe kerül, egyre nagyobb méreteket ölt. Jelenleg egy információs társadalomban élünk, ahol a képi információk is nagy jelentőséggel bírnak. Továbbá a digitális fényképezőgépek megjelenésével egyre több a hobbifotós és a magánéletben is egyre többet használják a fényképezőgépeket az emberek.

A dolgozatom első felében szeretnék egy rövid, általános képet festeni a fenntartható fejlődés és a vállalati felelősségvállalás fogalmáról és az ehhez tartozó eszközrendszerről. Ezt követően röviden be szeretném mutatni a fényképezőgép piac helyzetét globális szinten a 2010-es évben és a magyarországi elektronikai ipar helyzetét. Ezután arra szeretnék kitérni, hogy egyáltalán mennyire és melyik régiókban terjedt el a felelősségvállalás gondolata a fényképezőgép-gyártók körében. Majd a vállalatok fenntarthatóságát szeretném elemezni a Tóth Gergely-féle sematika alapján öt vállalat (BenQ, Braun Photothechnik, Hasselblad, Nikon és Polaroid) példáján keresztül. Ezt követően az egyik piacvezető vállalat a Nikon jelentését fogom elemezni, hogy mennyire felel meg a GRI jelentési keret feltételrendszereinek. Mivel nem csak jó dolgok jellemzőek erre az iparágra, ezért a vállalatok tevékenységének árnyoldalai is bemutatásra kerülnek. Majd még néhány rangsorolási rendszert szeretnék röviden bemutatni.

2. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

„Egy gömbön lakunk.

A gömbök zárt rendszerek, nincs esély a menekvésre.”

(Frank Schätzing)

Mivel a vállalati felelősségvállalás fogalma erősen összekapcsolódik a fenntartható fejlődés fogalmával, ezért szeretném ebben a fejezetben röviden bemutatni a fenntartható fejlődés gondolatának létrejöttét, és értelmezését.

Hogy a fenntartható fejlődés gondolatvilága kialakulhasson először rá kellett döbenni a problémákra (Buday-Sánta, 2006, 61.), melyek egyre szembetűnőbbé váltak a XX. század közepén felgyorsult ipari fejlődésnek, különösképpen a vegyipar fejlődésének köszönhetően. (Láng, 2003, 9.)

Az első és legjelentősebb figyelemfelkeltő műnek Rachel Carson 1962-ben megjelent *Csendes Tavasz* (Silent Spring) című művét tekinthetjük.¹ Ez a mű főként az értelmiségre volt jelentős hatással. A felmerült problémák hatására alakult meg 1968-ban a tudósokból álló Római Klub Aurelio Peccei olasz közgazdász vezetésével, akik a kialakult fejlődési pályák és az emberiség jövője közötti ellentmondást próbálták feloldani. A Klub megbízására 1972-re elkészült *A növekedés határai* (Limits to Growth) jelentés², mely szerint a XXI. század közepére kimerülnek az erőforrások, s megnő a környezet szennyezettsége, ezért a gazdasági növekedés korlátozását javasolta. (Buday-Sánta, 2006; 67-77. Rakonczai, 2002, 61-65.)

A környezeti károk ügye kezdetben belpolitikai kérdésnek számított, viszont a szennyezés nem állt meg az országhatároknál a légköri mozgásoknak és vízfolyásoknak köszönhetően, ezért a külpolitikának is foglalkozni kellett vele. 1969-ben pedig már az ENSZ is tárgyalt az ügyről a párizsi, kormányközi Bioszféra Konferencia Keretében. U Than főtitkár drámai hangú felszólalásának hatására 1972-ben Stockholmban megszervezésre került az ENSZ Környezetvédelmi Világkonferenciája az emberi környezetről, ahol terítékre került az ökofejlődés vagy harmonikus fejlődés gondolata is. 1987-ban Bruntland norvég miniszterelnök-asszony vezetésével az ENSZ független szakértői csoportja kiadta a "Közös Jövőnk" jelentését, ahol már a fenntartható fejlődés (sustainable development)³

¹ A mű egy olyan jövőképet vázol fel, ahol a DDT-szennyezés hatására, már nincsenek madarak.

² Fő szerzői: Donella és Dennis Meadows

³ A fenntartható fejlődést következőképpen határozták meg: „úgy elégíti ki a jelen nemzedék igényeit, hogy az ne akadályozza a jövő nemzedékek képességét a saját igényeik kielégítésében”

került megfogalmazásra. Ezt követte az 1992-es Rió de Janereioi ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferencia, ahol 27 pontba foglalva fogalmazták már meg, melyben a gazdasági szektor szerepe is előtérbe került. A gondolat tovább fejlődött és a 2002-es johannesburgi "Fenntartható Fejlődés" Világkonferencián már a fenntarthatóság hármas feltételrendszerét (gazdasági, ökológiai, társadalmi) hangsúlyozták. (Buday-Sánta, 2006; 67-77. Rakonczai, 2002, 61-65.)

Ahogy a fogalom fejlődéséből is látszik, a fenntartható fejlődés nem csak a természet megóvását jelenti, hanem három fő területre, a gazdaságra, az ökológiára és a társadalomra is kiterjed. A kezdeti Bruntland Bizottság-féle megfogalmazáson túl már több módon is megpróbálták szavakba önteni a definíció lényegét. Ezek közé a megfogalmazások közé tartozik többek között például az UNESCO definíciója, mely szerint „a fenntartható fejlődés a társadalmi haladás - méltányos életkörülmények, szociális jólét - elérése, megtartása érdekében a gazdasági fejlődés biztosítását és a környezeti feltételek megőrzését jelenti.”⁴ Vagy pedig Herman Daly megfogalmazása: „a fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartóképességet meghaladó módon növekednénk.”. (Kiss-Pál, 2006, 9.) A már említett három dimenzióon kívül a meghatározások közös vonása az is, hogy nemcsak a növekedést emelik ki, hanem azt is, hogy eközben javulás is lezajlik.

⁴ Forrás: UNESCO honlapja: <http://www.unesco.hu/termesztudomany/fenntarthato-fejlodesre/fenntarthato-fejlodes-091214> (utoljára megnyitva: 2012. 10.15.)

3. VÁLLALATI FELELŐSSÉG

„Az ember nem csak azért felelős, amit tesz,
hanem azért is, amit nem tesz meg.”

(Protagorasz)

Ebben a fejezetben be szeretném mutatni a vállalati felelősség fogalmának kialakulását és annak értelmezését.

A vállalati felelősség gondolata egy nagyobb hangsúlyt kap, hisz a globalizációs folyamatoknak köszönhetően az utóbbi évtizedekben megjelentek a transznacionális vállalatok, (Dunning-Lundan, 2008, 189-190.) melyeknek a kezében hatalmas gazdasági erő és nagy mennyiségű erőforrás összpontosul. A világ 100 legnagyobb gazdaságának majdnem fele már nemzetközi vállalatcsoport.(Tóth, 2007, 73-75.)

Jelenleg már a vállalatok is egyre elfogadóbbak a gondolat iránt. Ezt példázza az is, hogy már a környezetvédelmi konferenciákon is részt vesznek, melyeken kezdetben csak az államok egymás közti kommunikációjára szolgált. Ilyen volt többek között az idén Rio de Janeiroban megtartott Rio+20 konferencia is. (Border-Romero, 2012) De ez nem mindig volt így. Milton Friedman 1970-ben kiadott cikkében elutasítja a vállalatok társadalmi felelősségvállalását, mondván, hogy a vállalatokat egyetlen cél érdekében hozták létre, s ez a profit termelése.(Angyal, 2009) Egyes elméletek szerint ez az elképzelés a korlátolt felelősségű vállalatok létrejöttének köszönhetően alakult ki, hisz már a középkorban a vállalatok elődjének tekinthető céhek is végeztek társadalmi munkát. Egyes szakirodalmak egy 1953-ban Howard R. Bowen által írt könyvhöz köti a CSR fogalom megszületését. (Kun, 2009, 77-81.) A mai értelemben vett CSR mozgalom megindítójának tekinthetjük Kenneth Goodpaster és John B. Matthews által 1982-ben írt cikket is, melyben hangsúlyozták a vállalati felelősségvállalás fontosságát.(Tóth, 2007, 8-9.) A vállalati felelősségvállalás gondolatának előretörése enyhe párhuzamot mutat a jóléti államok krízisével (Kun, 2009, 83.) és a menedzsment rendszerek változásával, a „puha oldal” előtérbe kerülésével. (Bencsik, 2008, 26.)

A vállalati felelősségvállalásra, vagy röviden a CSR-re (corporate social responsibility) több különböző magyarázatot is megalkottak. A 2001-es Európai Bizottság Zöld könyvének megfogalmazása szerint „vállalatok önkéntesen szociális és környezeti szempontokat, megfontolásokat integrálnak üzleti működésükbe és ilyen elvek fényében alakítják kapcsolataikat mindazokkal, akiket ténykedésük érint, illetve akik kihatással

vannak az üzletmenetre”. (Kun, 2004) A WBCSD⁵, vagyis a fenntartható fejlődés üzleti világtanácsa a következő definíciót alkotta meg: „A CSR a vállalkozásoknak az a tartós elkötelezettsége, hogy etikusan viselkedjék és hozzájáruljon a gazdasági fejlődéshez, miközben javítja a munkavállalók és családjaik, valamint a helyi közösségek és az egész társadalom életminőségét”.(Angyal, 2009)

Bár a megfogalmazók nézőpontjából vannak eltérések, néhány pontban a legtöbb megfogalmazás megegyezik:

- Önkéntes szociális felelősség,
- Jogi elvárásokon túlmutat,
- Illeszkedik a vállalat átfogó üzleti stratégiájába,
- Kapcsolódik a fenntartható fejlődés ideológiájához,
- Egyensúly a gazdasági érdekek, szociális elvárások és a környezeti igények között,
- Külső és Belső érintettekkel való megfelelő kapcsolattartás. (Kun, 2004)

⁵ World Business Council for Sustainable Development

4. VÁLLALATI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS ESZKÖZRENDSZERE

„Nem lehet megoldani a problémákat ugyanazzal a gondolkodásmóddal,
amivel csináltuk őket.”

(Albert Einstein)

Ebben a fejezetben a vállalati felelősségvállalás eszközszerét szeretném rövid bemutatni.

Mivel a CSR eszközszerere igen kiterjedt, ezért több különböző módon is lehet értelmezni, kategorizálni. Ezek közül az egyik csoportosítási mód:

- Magatartási irányelvek,
- Vállalatirányítási szabványok,
- Jelentések,
- Címkék, terméktanúsítványok,
- Társadalmilag felelős befektetések. (Tóth, 2007, 44.)

4.1. Magatartási irányelvek

Feltehetőleg az első vállalati magatartási kódex az 1940-es évekbeli Johnson & Johnson vállalatok irányelvei voltak (Kun, 2009, 82.)

A magatartási irányelvek, vagy más néven etikai, magatartási kódexek a vállalat által vallott értékeket fektetik le egy önkéntes, nyilatkozatszerű dokumentumban, mely a vállalat viselkedési szabályait foglalja össze.

A legismertebb irányelvek közé tartozik:

- ILO Nyilatkozat a munkával kapcsolatos alapvető elvekről és jogokról
- OECD irányelv a multinacionális vállalatoknak,
- Etikus Kereskedelmi Kezdeményezés,
- ENSZ Global Compact kezdeményezése (Tóth, 2007, 44.)

4.2. Vállalatirányítási szabványok

Napjainkban több különböző vállalatirányítási szabványok is megtalálhatóak. Ezek a szabványok főleg a Deming körre⁶ épülnek. (Tóth, 2007, 33.)

Ezek közül talán a legismertebbek:

⁶ A Deming kör tervezésből, végrehajtásból, ellenőrzésből és fejlesztésből áll, mely állandóan ismétlődik.

- SA 8000: A szabványt a SAI⁷ adta ki, s a kívánatos munkakörülményekről szól. A témák között szerepel a gyerekmunka, kényszermunka, munkaegészség- és biztonság, diszkrimináció, munkabér és -idő.
- OHSAS 18001: A munkaegészséggel és biztonsággal foglalkozó nemzetközi szabvány célja, hogy a veszélyek feltárásával elejét vegye a munkahelyi baleseteknek, egészségkárosodásnak.
- AA 1000: A szabvány létrehozója az Account Ability nonprofit szervezet. Egy elszámolhatóságot, átláthatóságot biztosító szabvány, melynek fő célja hogy a vállalati döntéshozatalba bevonja az érintetteket, s így hozzájáruljon az „etikai teljesítmény” javításához.
- ISO⁸: A vállalati felelősségvállalással foglalkozó ISO szabvány az ISO26000:2010, mely útmutatást ad a szervezeteknek, hogy hogyan működjenek etikusán, átláthatóan és segíti a vállalati felelősségvállalás megértését és elérését.⁹ Ha már a ISO szabványokról van szó meg kell említeni az ISO14001-et is, mely egy környezetközpontú irányítási rendszer szabványa.
- EMAS: Az EMAS az EU környezetközpontú irányítási szabványa, mely nagyobb elvárásokat támaszt a szervezetekkel szemben az ISO14001-nél. (Tóth, 2007, 41-46.)

4.3. Jelentések

A szakirodalom szerint Európában az első szociális jelentést 1973-ban a STEAG német vállalat publikálta. (Kun, 2009)

A vállalatoknak több különböző jelentés készítésére is lehetőségük van, többek között a környezeti jelentésekre is. De a legátfogóbb vállalati felelősségvállalással foglalkozó jelentési keret a GRI keretrendszere, melynek bemutatását egy későbbi fejezetben ejteném meg. (Tóth, 2007, 46.)

4.4. Címkék, terméktanúsítványok

A címkézés célja, hogy a termékeken keresztül tájékoztassa a fogyasztót a termékek és a mögötte lévő vállalat felelősségéről. Ez a jelzés elég széles skálát mutat, mind „minőségleg” mind terület szempontjából. Ezek közül talán a két legfontosabb: (Tóth, 2007, 46-47.)

⁷ Social Accountably International

⁸ Nemzetközi Szabványügyi szervezet, International Organization for Standardization

⁹ Forrás: ISO honlapja: <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

- Méltányos kereskedelem (Fair trade): A kiszolgáltatott helyzetben lévő munkások és termelők számára garantál méltányos árat. (Fairtrade International honlapja)
- Fenntartható erdőgazdálkodás (FSC): A Forest Stewardship Council alkotta meg a címkét, s olyan fából és papírból készült termékekre kerül rá, melyek feldolgozása megfelel a fenntarthatósági normáknak. (Forest Stewardship Council honlapja)

4.5. Társadalmilag felelős befektetések

A társadalmilag felelős befektetések, vagy röviden SRI-k (Social Responsible Investment) lényege, hogy a befektetők nemcsak a hozam alapján választanak, hanem a pénz felhasználása szerint is. (Tóth, 2007, 49.) Ennek a módszerek bizonyos vallási körökben már rég-
re visszanyúló hagyománya van.

A befektetések leggyakrabban két módszer szerint szűrnék:

- Negatív Szűrés: A negatív szűrés esetében bizonyos szempontok alapján diszkriminálják a vállalatokat
- Pozitív szűrés: ez esetben a befektető az általa felelősnek tartott vállalatokat támogatja a befektetésével.¹⁰

¹⁰ Forrás: The Forum for Sustainable and Responsible Investment honlapja: <http://ussif.org/resources/sriguide/srifacts.cfm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

5. ELEKTRONIKAI IPAR ÉS A FÉNYKÉPEZŐGÉP-GYÁRTÁS HELYZETE

A globalizáció és a technika fejlődésével az elektronikai termékek gyártása egyre jobban előtérbe kerül. Ezen elektronikai termékek közé tartoznak a digitális fényképezőgépek is. Mivel az analóg gépekkel ellentétben a digitális fényképezőgépekkel a fotózás könnyebbé és általánosságban tekintve olcsóbbá vált, (Enczi-Keating, 2009) a fényképezőgépek is egyre nagyobb népszerűsége tettek szert.

5.1. Fényképezőgép-gyártás helyzete 2010-ben világ szinten

A piaci elemzések szerint 2010-ben a fényképezőgépek és a hozzájuk kapcsolódó termékek eladásából összesen 55 milliárd dollár¹¹ folyt be, s további évi 3 %-os emelkedést várnak. Az eladott termékből 140 millió egységet tettek ki a digitális fényképezőgépek.

A piaci helyzet alapján az Egyesült Államok, az EU és az ázsiai - csendes-óceániai térség uralja a világpiacot. Az elemzések alapján az elkövetkezendő években Oroszországban, Indiában és Kínában tovább bővülnek a piaci lehetőségek, míg az Egyesült Államokat és az EU-t érett piacnak tekinthetjük.

A termelés nagy része Kínában zajlik, ez jól látható abból is, hogy 2010-ben majdnem 110 millió digitális kamerát exportáltak, mely több, mint 7 milliárd dollárt¹² jelent. Ennek ellenére Japán érdekeltsége a világ digitális fényképezőgépek piacán több, mint 80%-os.

A fényképezőgépek piacán a jelentősebb vállalatok közé tartozik a Fujifilm, Casio, Kodak, Panasonic, Samsung, Leica, Hewlett-Pacard, Sony és a Toshiba is. Piaci részesedést tekintve a Vendor kutatásai szerint az első négy helyen a Canon (19%), Sony (17,9%), Nikon (12,6%) és a Samsung (11,1%) áll.¹³

A piaci kereslet az új technológiáknak (többek között a vezeték nélküli kapcsolat, a HD videó, a fejlett lencsék és az érintőképernyő) köszönhetően feltehetőleg nem fog csökkenni.¹⁴

¹¹ Az MNB 2012. október 15-i árfolyama szerint 11837,1 milliárd forintnak felel meg. (1 USD = 215,22 HUF) (Forrás: <http://www.mnb.hu/arfolyamok>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

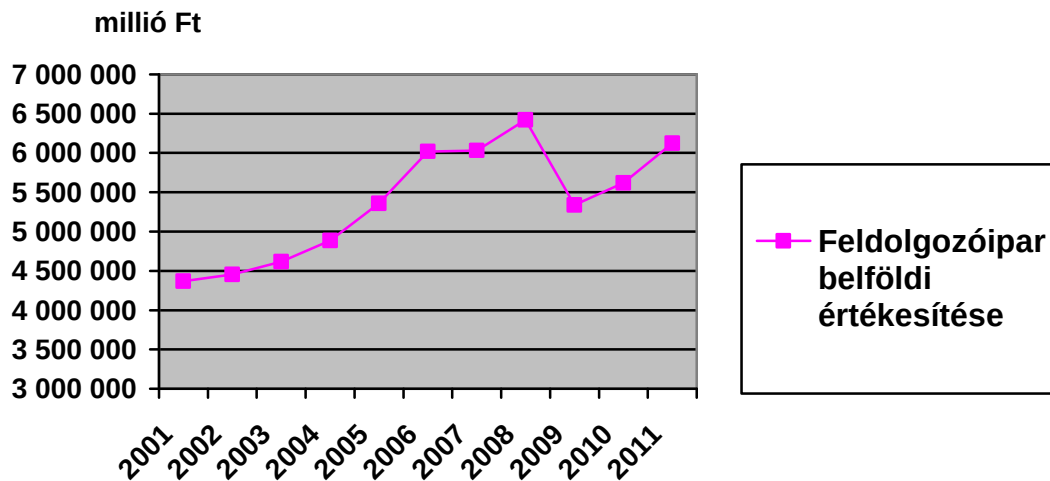
¹² Az MNB 2012. október 15-i árfolyama szerint 1506,54 milliárd forintnak felel meg. (1 USD = 215,22 HUF) (Forrás: <http://www.mnb.hu/arfolyamok>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

¹³ Forrás: 4/3 Rumors honlapja: <http://www.43rumors.com/worldwide-camera-market-share-in-2010-panasonic-and-olympus-holding-their-ground/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.) és Report Linker honlapja: <http://www.reportlinker.com/ci02061/Camera.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

¹⁴ Forrás: Report Linker honlapja: <http://www.reportlinker.com/ci02061/Camera.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

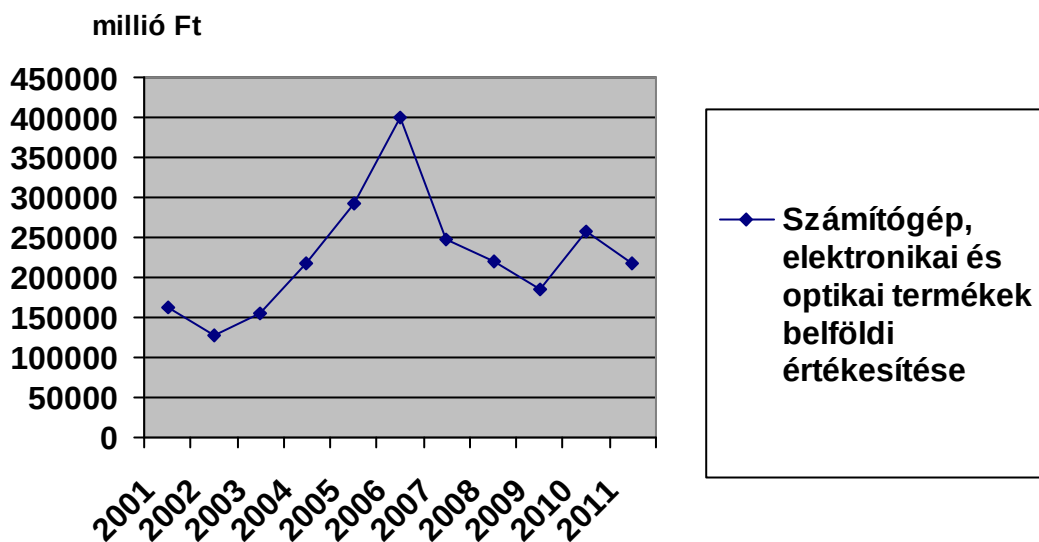
5.2. Az elektronikai ipar Magyarországon

Mivel nem sikerült adatokat találnom a fényképezőgépek magyarországi eladási adataira vonatkozóan, ezért a fényképezőgépekhez legközelebb álló egységet a számítógépek, elektronikai és optikai termékek belföldi értékesítését, és ezt a szektort magába foglaló feldolgozóipart szeretném bemutatni 2001-től 2011-ig.

1. ábra: Feldolgozóipar belföldi értékesítése 2001-2011-ig Magyarországon

Forrás: KSH internetes adattábla

2. ábra: Számítógép, elektronikai és optikai termékek belföldi értékesítése Magyarországon, 2001-2011-ig

Forrás: KSH internetes adattábla

Már a milliárdos nagyságrendekből is érzékelhető, hogy ez az ipari terület jelentőséggel bír. Az eladásokból befolyt összegek viszont nagy ingadozásokat mutatnak. A legalacsonyabb belföldi értékesítési bevételt 2002-ben érték el 127,423 milliárd Forinttal, míg a legmagasabb 2006-ban volt 400,426 milliárd Forinttal. A 2006 után bekövetkezett visszaesést a válságnak is be lehet tudni. A bizonytalanság, az árfolyam-ingadozások, szinte mindegyik ipari területre nagy hatással vannak, ezt jól mutatja a feldolgozóipar értékesítéseinek ingadozása is.

A magasnak tűnő értékesítés mellett viszont azt is meg kell említeni, hogy ez az ipari szegmens csak elenyésző részét teszi ki a feldolgozóipar értékesítéseinek. Példának okáért a 2011-es eladások a feldolgozóipar 3,57%-t tették ki. Viszont egy fényképezőgép, netán egy számítógép ára is nehezen viszonyítható össze mondjuk egy autóéval.

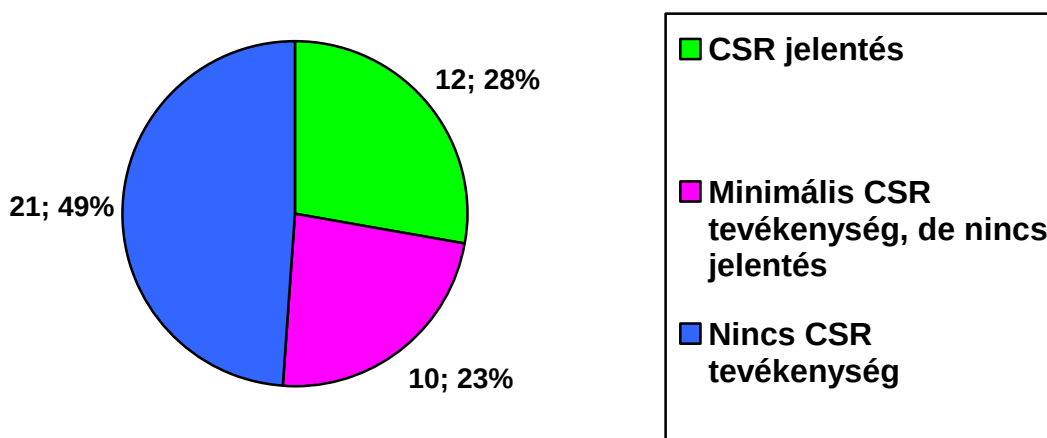
6. CSR TEVÉKENYSÉGEK NEMZETKÖZI SZINTEN A FÉNYKÉPEZŐGÉP-GYÁRTÓK KÖRÉBEN

Mivel a fényképezőgép-gyártást nagyrészt világszinten jelenlévő cégek végzik, ezért szeretném ezen iparban jelen lévő vállalatok CSR tevékenységét világszinten elemezni, aszerint, hogy az anyavállalat mely kontinensen, országban található meg, s ott mennyire jellemző a CSR jelentések készítése.

Az elkövetkezőkben 43 vállalatot keresztül fogom ezt az elemzést elvégezni. Valószínűleg jóval több vállalat foglalkozik fényképezőgép-gyártással, viszont nem áll rendelkezésemre egyetlen dokumentum sem, ami teljességgel felsorolná az összes fényképezőgép gyártót, s ezen oknál fogva csak azokat gyűjtöttem össze, amely cégek létezéséről tudomásom van. Az *1. mellékletben* megtalálhatóak a vállalatok nevei és az anyaországuk, amelyeket figyelembe vettem a dolgozat elkészítésekor. További kikötés az is, hogy csak a fényképezőgép gyártók szerepelnek a listán, s például az objektív gyártók, amelyeket sok helyen együtt kezelnek nem találhatók meg. Azokat az eseteket, amikor egy vállalathoz több márkanév is tartozik értelemszerűen egy cégnek tekintettem. További szűkítés az is, hogy a CSR jelentéseknél csak a GRI szempontjainak megfelelő jelentéseket vettem szemügyre, s a jelentések közé nincs besorolva, például a környezeti jelentések.

6.1. Globális szinten

A következő diagrammon a vállalatok CSR jelentés készítését láthatjuk világszinten. Itt három csoportba bontva láthatóak a cégek. Mint már említettem a CSR jelentéskészítők azok a vállalatok, amelyek a GRI-nek megfelelő tevékenységet készítenek. A jelentés készítést egy magasabb szintű tevékenységként értelmeztem, mivel a vállalat hajlandóságot mutat, hogy a kérdéssel komolyabban is foglalkozzon. A minimális tevékenység esetében a vállalatok információt adnak, hogy végeznek valamilyen tevékenységet, amelyeket lehet felelős tevékenységeknek tekinteni, példának okáért a Hasselblad, aki az újrahasznosítási-ról ad információt, s a Linhof cég, aki díjat alapított a fiatal fotósok számára, viszont nem szentelnek túl nagy figyelmet a kérdésnek.

3. ábra: A vállalatok felelősségvállalása világszinten

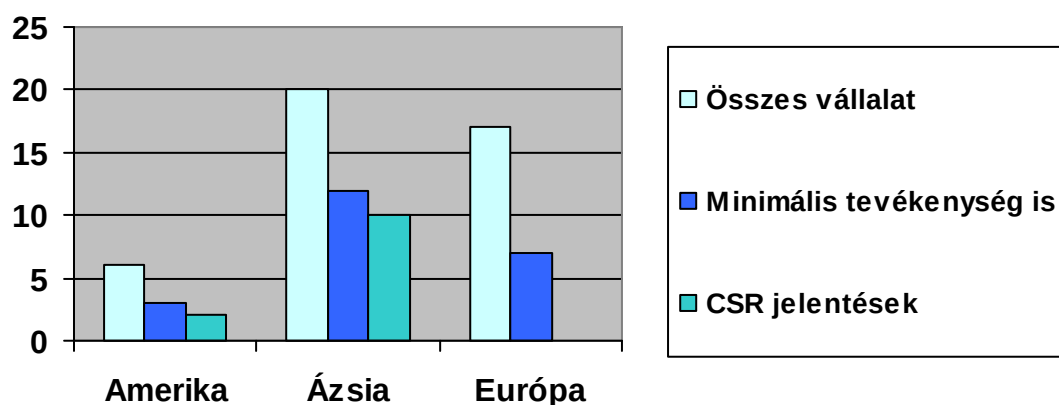
Forrás: Az 1. és 2. sz. mellékletben megjelölve

Ahogy azt a diagramból is leolvashatjuk a 43 vállalat közül 12 készít a GRI-nek megfelelő jelentést, vagyis 28%-uk, míg közülük 10 vagyis 23%-uk végez minimális tevékenységeket, s a vállalatok majdnem fele egyáltalán nem készít jelentést, s nem is ad információt arra vonatkozóan, hogy végeznének bármiféle tevékenységet.

A fenti diagramon látható megoszlást jobban megérthetjük, ha szemügyre vesszük az anyavállalatok kontinensenkénti és országonkénti megoszlását.

6.2 Kontinensenkénti megoszlás

Elsőként a tevékenységek földrészenkénti megoszlását szeretném bemutatni. A diagram az egyes kontinenseken található anyavállalatok számát mutatja, s ezek közül hányan foglalkoznak egyáltalán valamilyen felelősnek is nevezhető tevékenységgel, s hányan készítenek GRI jelentéseket.

4. ábra: Vállalatok felelősségvállalása kontinensekre bontva

Forrás: Az 1. és 2. sz. mellékletben megjelölve

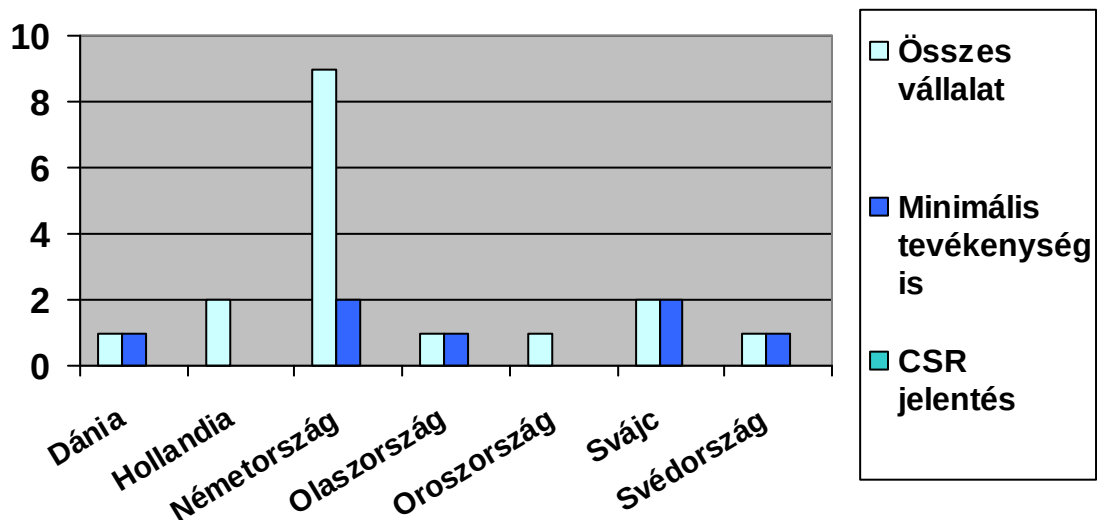
A diagramból kitűnik, hogy közel ugyanannyi anyavállalat található meg Ázsiában és Európában, viszont a vállalati felelősségvállaláshoz való hozzáállásuk nagyon eltér. Míg az ázsiai vállalatok esetében 20-ból tizenketten foglalkoznak felelős tevékenységekkel, vagyis 60%-uk, addig az európai vállalatok közül csak 41,18%-uk vesz részt ilyen tevékenységekben. A különbség még jobban látható a jelentéskészítés esetében. Az ázsiai vállalatok közül 10, vagyis a fele készít jelentést, míg az európai vállalatok esetében egyikük se hozott nyilvánosságra olyan adatot, miszerint készítettek volna ilyen jelentést. Az amerikai vállalatok tevékenysége valamelyes hasonlít az európai vállalatokéhoz, viszont az amerikai anyavállalattal rendelkező vállalatok száma jóval kevesebb. Az ott található hat vállalat közül három vagyis a fele foglalkozik ilyen tevékenységekkel, s csak kettő készít jelentést, vagyis az egyharmaduk.

6.3. Országokénti megoszlás

A továbbiakban az egyes kontinenseken található vállalatok kerülnek összehasonlításra aszerint, hogy az anyavállalatuk mely országban található.

Amerikában található vállalatokat nem tudom tovább bontva elemezni, mivel az ottani anyavállalatok mind az Amerikai Egyesült Államok területén található, s nincs összehasonlítási alapom más országokkal ez esetben.

A következő diagramon az európai vállalatok találhatóak meg országok szerinti bontásban, a korábbiakhoz hasonló szempontok alapján.

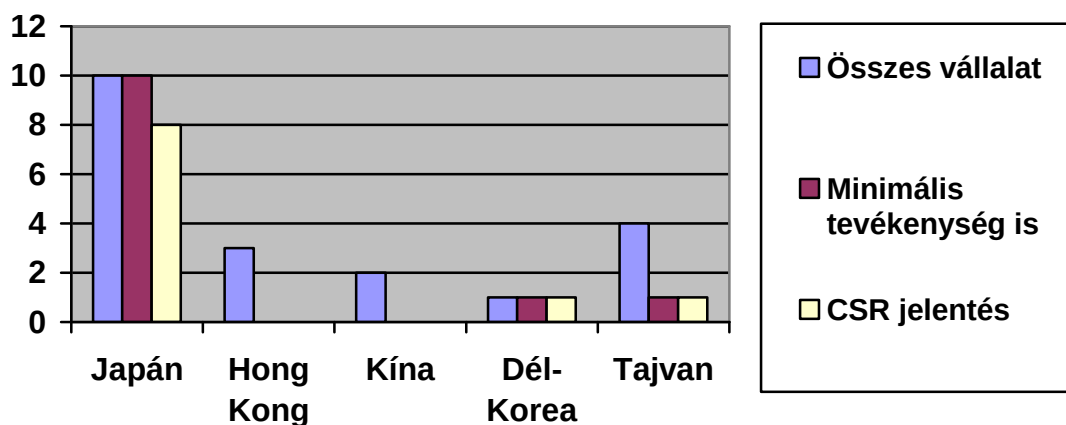

5. ábra: Vállalatok felelősségvállalása Európában

Forrás: Az 1. és 2. sz. mellékletben megjelölve

Feltűnő, hogy a legtöbb anyavállalat Németországban található, s közülük csak kettő végez bármilyen minimális tevékenységet. A többi ország esetében egy vagy két anyavállalat van. Nem találtam összefüggéseket abban a tekintetben, hogy mely országokban található vállalatok folytatnak ilyen tevékenységeket, s mely országokban találhatóak nem.

A következőkben szeretném az ázsiai székhelyű vállalatokat is elemezni az anyaországuk alapján, az előzőekhez hasonló szempontok alapján.

6. ábra: Vállalatok felelősségvállalása Ázsiában

Forrás: Az 1. és 2. sz. mellékletben megjelölve

Az ázsiai székhelyű vállalatoknak a fele Japánban található, s mindegyik vállalat foglalkozik legalább minimális szinten a vállalati felelősségvállalással, közülük is csak kettő a Mamiya, mely dán főrésztvényessel rendelkezik és a Sigma, amelyik nem készít jelentést. A másik két vállalat, amelyik jelentést készít, az egyetlen dél-koreai vállalat és a négy tajvani vállalat közül az egyik. A Kínában és Hong Kongban található vállalatok nem hoztak nyilvánosságra adatot arról, hogy végeznének ilyen tevékenységet, bár a terjedelmesebb kínai szövegeket sajnos nem tudom lefordítani.

6.4. Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a globális szinten kimutatott 28%-os jelentéskészítési arány főként a japán s ezen kívül is az ázsiai vállalatoknak köszönhető, mivel a 12 jelentéskészítő vállalatból nyolc található Japánban, s egészében tíz Ázsiában s a maradék két vállalatnak pedig Amerikában van a székhelye. Azok a vállalatok pedig, amelyek foglalkoznak ilyen tevékenységekkel, viszont nem készítene jelentést, vagyis a vállalatok 23%-a főként az európai vállalatokból tevődik össze, mivel a tíz ilyen vállalat közül hét Európában található, kettő Japánban és egy pedig Amerikában.

7. A VÁLLALATOK FENNTARTHATÓSÁGA

Az elkövetkezőkben öt vállalatot keresztül szeretném bemutatni a fényképezőgépgyártásban jellemző vállalati felelősségvállalást. Az amerikai vállalatok közül a Polaroidot választottam, mivel 2012 február 9-n a Kodak bejelentette, hogy szándékában áll kivonulni a fényképezőgépek piacáról,¹⁵ s a HP, másik jelentéskészítő esetében pedig a fényképezőgép gyártás, csak elenyésző részét képezi a céges profilnak. Az európai vállalatok közül a Hasselbladot választottam, meg a Braunt is mivel ez a cég eldobható fényképezőgépek gyártásával is foglalkozik. Az ázsiai cégek közül a BenQ-t választottam, mint az egyetlen tajvani céget, amelyik készít jelentéseket, s a Nikont a japán cégek túlsúlya miatt. A fenntarthatóságot három részterületre bontva fogom elemezni, a gazdasági, a környezeti és a társadalmi fenntarthatóság részterületére. Mindegyik részterület elemzésekor a Tóth Gergely által kidolgozott skálát fogom használni. A skála értelmezése a 3. sz. *mellékletben* található meg.

7.1. Gazdasági fenntarthatóság

Először szeretném bemutatni a kiválasztott vállalkozásokat gazdasági szempontból.

A BenQ vállalatnak a központja Tajvanon, Taipeiben van, s 2001. december 5.-n alapították. Alkalmazottainak száma több, mint 1100 fő, melyből 395-t Tajvanon foglalkoztat. Tőkéje 118 millió USD¹⁶, s 2009-es árbevétele 29,6 milliárd¹⁷ új tajvani dollár. A cég továbbá foglalkozik még projektorok, LCD monitorok és tévék, laptopok, e-book olvasók, tabletek, mobilok, egerek, billentyűzetek és hasonló termékek gyártásával. 2011 júliusi adatok szerint világszinten a piaci részesedésük a két fő ágazatukban a projektorok területén 2,4%, míg a monitorok területén 8,9% volt. Több, mint 100 országban adja el a termékeit, s 360 globális szabadalommal is rendelkezik. Az anyavállalata a Quisda Corporation, s a BenQ részvényeinek birtoklására csak az anyavállalatnak és a dolgozóknak van joguk. A jelentésükben kihangsúlyozták, hogy különböző válságmenedzsment eljárásokat dolgoztak ki főként a pénzügy, a beszállítók, a termékek és a menedzsment terü-

¹⁵ Forrás: Kodak honlapja, közlemény:

http://www.kodak.com/ek/US/en/Kodak_Focuses_Consumer_Business_On_More_Profitable_Growth_Opportunities.htm (megnyitva: 2012. 05. 05.) A Kodak cég azért szerepel a dolgozatban továbbra is, mint jelenleg aktív cég a fényképezőgép-gyártás területén, mivel a bejelentés ellenére még 2012 elején megjelent új fényképezőgépük, s kereskedelmi forgalomban is kaphatóak a termékeik.

¹⁶ 2012. május 5-i MNB árfolyamon számolva 25601,28 millió Ft-nak felel meg (1USD = 216,96 HUF)

letén, a vállalat működésének biztosítása érdekében. ISO 9001-es minőségi szabvánnyal is rendelkeznek.¹⁸ (BenQ CSR Report 2009, 2010¹⁹)

A *Braun Phototheniket* 1915-ben alapították, a központja Nürnbergben, Németországban található. A neve hasonlósága ellenére nincsen köze a Procter & Gamble Braun nevű leányvállalatához. A fényképezőgépeken kívül gyártanak még digitális képkereteket, tableteket, fényképezőgépekhez táskákat, állványokat, távcsöveket, elemtöltőket, elemeket és diavetítőket.²⁰ Mivel csak a 2007-es évre vonatkozó üzleti adatait találtam meg, ezért az elemzést is ez alapján végezném el. A 2007-es pénzügyi adatok nem festenek túl jó képet a vállalatról. A vállalat vagyona 32,88%-kal csökkent 4.909.089,32 euróról 3.295.139,21 euróra. A pénzeszközei is csökkenetek 49,72%-kal 567.005,8 euróról 285.040,53 euróra. Bár az pozitívumnak mondható, hogy a kintlévőségeiket is sikerült csökkenteniük (40,38%-kal) a kötelezettségeikkel (36,26%-kal) egyetemben. Az év végén fennálló kötelezettségeiknek, azaz 2219125,34 eurónak csak a 12,84%-t tudnák kifizetni a pénzeszközeikből, s csak követeléseikkel együtt is csak 79,99%-ra tudnak fedezetet nyújtani. A 419.962,15 eurónyi saját tőkéjük is csak a vagyonuk 12,74%-a. Ennek ellenére az előző évi nyereségnek 3,73-szorosát, azaz 161.373,38 eurót sikerült kitermelniük.²¹

A *Hasselblad* központja Göteborgban, Svédországban található, s 1841-ben alapították. A termékeik közé tartoznak még lencsék, negatív szkennerek és szoftverek. A fényképezőgépek terén a vállalat célközönsége a profi fotósok.²² A vállalat a 2010-es évben 43.963.000 eurós forgalmat bonyolított le és átlagosan 188 munkavállalóval rendelkezik ez idő alatt.²³ A *Hasselblad*ot 2011 júniusában 100 %-os részesedéssel megvásárolta a

¹⁷ 2012.május 5-i árfolyamon 215,8 milliárd Forint Forrás: <http://www.forexticket.hu/hu/currency/converter-TWD-HUF> (megnyitva: 2012. 05. 05.)

¹⁸ Forrás: BenQ honlapja: <http://www.benq.com/about/corporate/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

¹⁹ Az ennél frissebb CSR jelentések csak kínai nyelven érhetőek el.

²⁰ Forrás: Braun Phototechnik honlapja: <http://www.braun-phototechnik.de/de/content/company/~nm.14/Unternehmen.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

²¹ Forrás: Scoocs honlapja: <http://www.scoocs.de/gewerbe/Fotoapparate-Zubeh%C3%B6r/N%C3%BCrnb%C3%A4rg/Braun+Photo+Technik+GmbH/2009/Finanzen/jahresabschluss-dwbEYrRuyXkophNnvCsJw.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 07.)

²² Forrás: *Hasselblad* honlapja: <http://www.hasselblad.com/about-hasselblad.aspx> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

²³ Forrás: Largest Companies honlapja: [http://www.largestcompanies.com/default\\$/lev2-ShowSrcRes/lev2Desc-Search_result_Company%2Chasselblad%3B/cc-DK%2CFI%2CNO%2CSE/AdPageId-64/fromRec-1/uid-2012107167474900/tab-/lev3-OrgDetail/lev3Desc-Hasselblad_AB/ftgnr-200154/rec-1/](http://www.largestcompanies.com/default$/lev2-ShowSrcRes/lev2Desc-Search_result_Company%2Chasselblad%3B/cc-DK%2CFI%2CNO%2CSE/AdPageId-64/fromRec-1/uid-2012107167474900/tab-/lev3-OrgDetail/lev3Desc-Hasselblad_AB/ftgnr-200154/rec-1/) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

német Vorndran Mannheims Capital pénzügyi csoport.²⁴ A vállalat erősségét mutatja, hogy 2012 szeptemberében a Sonyval egy közös projectről is megállapodtak.²⁵

A *Nikon* központja Tokióban, Japánban található, és alapításának éve 1917. Az 2011. március 31-i gazdasági évet záró adatok szerint a vállalatcsoport alkalmazottainak száma 24409 fő tőkéje pedig 65,475 millió yen,²⁶ árbevétele 887,512 millió yen²⁷ volt. A cég árbevételének 67,7%-t a fényképezőgépek és az azokhoz kapcsolódó termékek adják. A fényképezőgépeken kívül még mérőműszerek, mikroszkópok, kamerák, lencsék, szoftverek, távcsövek, optikai lencsék, IC stepperek, robottechnikához használatos kódolók, asztronómiai eszközök gyártásával foglalkoznak, s üvegeket is megmunkálnak egyéni kérésre. A vállalat biztonságos működése érdekében különböző kockázati menedzsment eszközök bevezetését hangsúlyozták a jelentésükben, továbbá a cég rendelkezik az ISO 9001 minőségügyi szabvánnyal is.²⁸ (Nikon CSR Report 2011, 2011)

A *Polaroid* céget 1937-ben alapították és a központja az Amerikai Egyesült Államokban található. Jelenlegi anyavállalata a PLR IP cég.²⁹

Mivel nem mindegyik cégről állt rendelkezésemre részletes vagy friss információ, ezért a táblázatban szereplő besorolások ezen cégek esetében főleg a róluk talált információkról levont következtetésekből származnak.

²⁴ Forrás: Vorndran Mannheims Capital honlapja, Hasselblad: <http://www.vmcap.de/en/Hasselblad.php> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

²⁵ Forrás: Vorndran Mannheims Capital honlapja: <http://www.vmcap.de/en/pm120321.php> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

²⁶ Az MNB 2012 május 5-i árfolyama szerint ez az összeg 177,215 millió Forintnak felel meg. (100 JPY = 270,66 HUF)

²⁷ A MNB 2012. május 5-i árfolyama szerint ez az összeg 2402,14 millió Forintnak felel meg.

²⁸ Forrás: Nikon honlapja, pénzügyek: <http://www.nikon.com/about/ir/index.htm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

²⁹ Forrás: Polaroid honlapja, vállalatról: <http://www.polaroid.com/about-us> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

1. táblázat: Gazdasági fenntarthatóság elemzése

	BenQ	Braun	Hasselblad	Nikon	Polaroid
Életképesség	4	3	4	4	3
Haszonélvezők	4	4	4	4	4
Termék	3	2 / 3	3	3	3
Rendszer-szerep	2	2	2	2	2
Szubjektív	-	-	-	+1 +1	-
Összesen	13	11/12	13	15	12

Az életképességük, vagyis a nyereségük és hatékonyságuk tekintetében a BenQ, a Hasselblad és a Nikon esetében is szép a nyereségük, viszont főleg a cég számára jelent ez hasznót. A másik két vállalatra inkább a csekély, vagy a rövid távú haszon jellemző. A haszonélvezők, vagyis a gazdasági haszon megoszlásának tekintetében mindegyik cégre igaz, hogy széles tulajdonosi kör részesedik a haszonból. A termékekre minden esetben jellemző, hogy jó minőségű termékek, de erős a verseny is ezen a területen és a kereslet is viszonylag kicsi. Az öt vállalat közül egyedül a Braun eldobható fényképezőgépeire lehet mondani, hogy nem jó minőségűek, viszont ennél a terméknel ez nem is cél. A rendszer-szerep tekintetében az iparágra jellemzően nagy vagy közepes vállalatok kis helyi kontrollal. A Nikonnak két szubjektív pontot is adtam, mivel már majdnem egy száz éves vállalatról van szó, ami jelenleg is jól működik, s jól tudott reagálni a japán katasztrófára.

Összességében a pontozás alapján az öt vállalat közül három, a BenQ, a Hasselblad és a Nikon a megfelelő vállalatok csoportjába tartozik gazdasági fenntarthatóság tekintetében, míg a Braun és a Polaroid az öncélú vállalatok közé sorolható.

7.2. Környezeti felelősségvállalás

A következőkben a vállalatok környezeti fenntarthatósága kerül elemzésre.

A BenQ többek között bevezette a zöld iroda programot, melyet a cégek elsőként szoktak megtenni ilyen intézkedések során, hisz ez kiadáscsökkentést is jelent részben számukra. Továbbá kihangsúlyozzák, hogy az irodai használtvíz is lecsökkent és minőségben is az állami engedélyezetten belül található. Továbbá bevezették az irodákban az

újrahasznosítási programot is. A vállalat egészére tekintve sikeresen megszerezték az ISO 14001 környezeti szabványt, a szén-dioxid csökkentés érdekében is intézkedéseket hoztak, az energiahatékonyságuk növelése területén is sikerült elérniük, hogy 2006-ról 2009-re 900000 kWh-val csökkentsék az energiafogyasztásukat, ami évente körülbelül 6,4%-os csökkenést jelentett. A cég környezeti indikátorok bevezetését is tervezi. A termékek területén próbálnak ügyelni az újrahasznosíthatóságukra, s arra, hogy energiahatékonyak is legyenek. A cég elindította az úgynevezett eco modell szériájukat is, melyekben nagy mennyiségben van jelen újrahasznosított műanyag. A fényképezőgépeknél speciális szoftvert használnak, hogy kevesebb energiát használjon a gép, s a képernyők fényességét is befolyásolva csökkentik az energiát. A tévék tekintetében az egyes típusokra még a szén-dioxid lábnyomot is kiszámolta a vállalat. A szállítás tekintetében az esetek 80%-ban tengeri szállítást választják, amely az egyik legjobban környezetbarát szállítási mód, viszont más lehetőségük nem is nagyon van, főleg a kontinensek közötti szállításban, hiszen ezen a téren a tengeri hajózáson kívül még a légi szállítás jöhet szóba, viszont az drágább is és kevesebb mennyiséget is tud egyszerre szállítani, s ennél a terméknel a repülő gyorsaság nem annyira befolyásoló tényező. Új csomagolási eljárást is kidolgoztak, melynél a csomagoláshoz nem használnak fel műanyagot, s más anyagokat is kevesebb mennyiségben használnak fel. A csomagolópapír újrahasznosított papírból készül, s festéknek szójatintát használnak a csomagoláshoz. (BenQ CSR Report 2009, 2010³⁰)

A *Braun Phototechnik* nem nagyon nevezhető környezetbarátnak, mivel eldobható fényképezőgépek gyártásával is foglalkozik, s ez a szemétermelésre és más környezetromboló folyamatokra is hatással van.³¹

A *Hasselblad* nem nagyon foglalkozik ezzel a témával, legalábbis a közreadott információik alapján. Egyedül csak egy újrahasznosítási programot indítottak.³²

A *Nikon* szintén megszerezte az ISO 14001-es környezeti szabványt. Termékeiket tekintve ők is előtérbe helyezik az energiahatékony működést, s termékek szén-dioxid kibocsátásának csökkentését is. Még a terméktervezés elején egy környezetvédelmi lépcsőfokot is beépítettek, hogy kiszűrjék a termék esetleges környezetre károsító hatásainak nagy részét. A termékek csomagolását csökkentették, s a gyárak közötti szállítást is nagyrészt vasúttal oldják meg, mivel ez a szállítási mód kevésbé károsítja a környezetet, de a

³⁰ Az ennél frissebb CSR jelentések csak kínai nyelven érhetőek el.

³¹ Forrás: Braun Phototechnik honlapja, fényképezőgépek: <http://www.braun-phototechnik.de/en/products/list/~pcat.99/Cameras.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

³² Forrás: Hasselblad honlapja, újrahasznosítás: <http://www.hasselblad.com/about-hasselblad/hasselblad-recycling-policy.aspx> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

tehergépkocsikat nem lehet teljesen kiiktatni, hiszen a vasút nem rendelkezik „háztól házig” való szállítási jelleggel. Ők is hangsúlyozzák, hogy nagymértékben alkalmazzák a hajós szállítást, viszont szigetországgént ez nekik még kézenfekvőbb. A cég környezeti akciótervvel is rendelkezik, melyet három éves periódusokban valósít meg. Ennél a vállalatnál is bevezettek újrahasznosítási programot. A japán kulturális szokásokkal is kapcsolatba hozható, hogy a dolgozóinak környezetvédelmi oktatást nyújt, s a gyerek környezetvédelmi oktatásában is segédkezik, például az ayaka füzetek kiadásával. A vállalat a Fuji újraerdősítésében is közreműködik. (Nikon CSR Report 2011, 2011)

A *Polaroid* se nagyon foglalkozik ezzel a kérdéssel, a Hasselbladhoz hasonlóan, szintén csak egy újrahasznosítási programot vezettek be.³³

2. táblázat: Környezeti fenntarthatóság elemzése

	BenQ	Braun	Hasselblad	Nikon	Polaroid
Életképesség	4	3	4	4	3
Haszonélvezők	3	3	3	4	3
Termék	3	3	3	3	3
Rendszer-szerep	4	2	3	4	2
Szubjektív	+1	-1	-	-	-
Összesen	15	10	13	15	11

Az életképesség, vagyis a jogi megfelelés és a környezeti felelősség tekintetében a BenQ, a Hasselblad és a Nikon jogilag teljesen megfelelőnek bizonyultak, s helyi szinten is felelősnek lehet tekinteni őket. A Braun és a Polaroid is jogilag megfelelték, viszont csak kerítésen belül tekinthetők felelősnek. Mindegyik vállalat az iparágban eléggé ökohatékonyak lehet tekinteni. A Nikont ezen a területen az iparágban viszont kicsit kiemelkedőbbnek is lehet nevezni, az energiahatékonysága és a terméktervezés elejére beépített szűrők miatt. Mivel mind az öt esetben fényképezőgépekről van szó, melyek nagyrészt hosszú élettartalmúak és javíthatóak, ezért a termék környezeti hatása is nagyjából ugyanolyan. A rendszer-szerepük környezeti tekintetben eléggé eltérőek. Mivel a fényképezőgé-

³³ Forrás: Polaroid honlapja, újrahasznosítás: <http://www.polaroid.com/social-responsibility> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

pek bonyolult termékeknek minősülnek, ezért a gyártás során és azután felmerülő szállítási igényeik nagyok. A szállítást leginkább a BenQ-nak és a Nikonnak sikerült racionalizálniuk. A szubjektív pontoknál a BenQ kapott egy plusz pontot az öko-hatékony termékeik miatt, s az új csomagolási módjuknak köszönhetően, míg a Brauntól levonásra került egy az eldobható fényképezőgépek gyártásának köszönhetően.

A környezeti fenntarthatóság tekintetében is hasonlóan alakult a helyzet a gazdasági fenntarthatósághoz viszonyítva, hiszen itt is a BenQ-nak, a Hasselbladnak és a Nikonnak sikerült bekerülniük a megfelelő kategóriába, s a Braun és a Polaroid az öncélú vállalatok közé sorolódott.

7.3 Társadalmi felelősségvállalás

A következőkben a vállalatok társadalmi felelősségvállalása kerül elemzésre.

A BenQ vállalat sikeresen megszerezte az SA8000 és az OHSAS 18001 szakmai biztonsági és higiénikus menedzsmentre vonatkozó szabványokat. A munkavállalói fejlődését különböző tanfolyamokkal segíti elő, s időnként masszással is jutalmazza. A helyi közösségek fejlődése érdekében a vállalat támogatja a helyi zöldségtermesztést, s alapítványt is hozott létre, mely ösztöndíjakat, s díjakat ad, s különböző jótékonyági tevékenységeket is folytat. A 2009-es tájfun idején 100 millió új tajvani dollárt³⁴ adományozott, a katasztrófa súlytotta övezetben lévő iskoláknak ezer számítógépet ajándékozott, s támogatta az ottani gyerekek oktatását is. (BenQ CSR Report 2009, 2010³⁵)

1978-ban a Hasselblad létrehozott egy nonprofit alapítványt, mely még ma is működik. Az alapítvány a természettudományok és a fotográfia területén oszt ki különböző ösztöndíjakat, támogatásokat. A szervezet egy díjat is alapított a fotósok számára, melyet évenként ítélnek oda.³⁶

A Nikon kihangsúlyozza, hogy próbálja támogatni a fogyatékkal élő munkavállalókat, ezért a cégnél a fogyatékos munkások aránya eléri az 1,94%-ot. A vállalat szintén indított ösztöndíjprogramokat, s ennek keretében tehetséges tájfoli diákokat támogatnak. A katasztrófák esetén sokszor nyújt támogatást a vállalat, a 2011-es török földrengés esetén

³⁴ 100 millió új tajvani dollár 774,12 millió Forintnak felel meg a 2012 május 6-i árfolyamon. Forrás: <http://www.forexticket.hu/hu/currency/converter-TWD-HUF> (megnyitva: 2012. 05. 06.)

³⁵ Az ennél frissebb CSR jelentések csak kínai nyelven érhetőek el.

³⁶ Forrás: Hasselblad honlapja: <http://www.hasselblad.com/about-hasselblad.aspx> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.) és Hasselblad Foundation honlapja: <http://www.hasselbladfoundation.org/news/en/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

3 millió yent³⁷ adományoztak, a szintén 2011-ben bekövetkezett fülöp-szigeteki tájfunnál az anyavállalat 3 millió yent és a hong kongi leányvállalat 600 ezer hongkongi dollárt³⁸ adományozott. A 2011. március 11.-n bekövetkezett japán katasztrófakor, mely a vállalatot is érintette, a cég is segédkezett adományokkal és támogatták a túlélőket. A területhez tartozó három iskolában indítottak fotós osztályt, a diákok fotóival képeskönyvet is kiadtak. Támogatták az UNICEF fotós kiállítását is, ami a földrengésről készült. 2012-re tervezik megnyitni a Nikon Sendai Plázát is, ami fénykéпкиállításoknak, önkéntes programoknak, szemináriumoknak és helyi tevékenységeknek is helyet ad majd. (Nikon CSR Report 2011, 2011)

3. táblázat: Társadalmi fenntarthatóság elemzése

	BenQ	Braun	Hasselblad	Nikon	Polaroid
Életképesség	3	3	3	3	3
Haszonélvezők	3	3	3	3	3
Termék	3	3	3	3	3
Rendszer-szerep	4	3	4	4	3
Szubjektív	-	-	-	-	-
Összesen	13	12	13	13	12

Mivel sem a *Braun Photothechnik*, sem a *Polaroid* nem ad információt, hogy ilyen tevékenységet végeznének, ezért mindkét vállalatot közepesre ítéltam meg. Az életképesség, vagyis a munkakörülmények, a bérek és a vállalati légkör tekintetében mindegyik vállalat esetében elmondható, hogy a bérek és a körülmények kielégítőek, viszont a stressz és a taposás is jellemző a vállalatoknál. Hasonló a helyzet a haszonélvezők, a munkakörülmények megoszlásánál is, hogy a juttatások és a körülmények kielégítően vannak elosztva. A fényképezőgépekre is igény van, viszont ezek nem szükségleti, hanem elterjedt kényelmi javak. A rendszer-szerepükénél már mutatkoznak eltérések a vállalatok között, hisz a BenQ-ra, a Hasselbladra és Nikonra jellemzőbb, hogy a helyi közösségekért is tesznek valamit, míg a másik két vállalat ilyen tevékenységről nem adott információt.

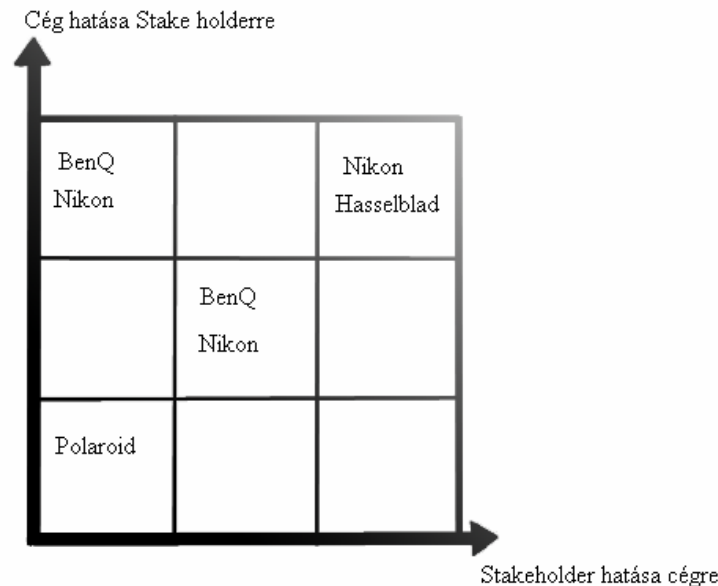
³⁷ Az MNB 2012 május 6-i árfolyama szerint ez az összeg 8,1198 millió Forintnak felel meg.

Össességében az előző kettőhöz hasonló eredmény jött ki a vállalatok pontszámai alapján, a BenQ, a Hasselblad és a Nikon elérte a megfelelő kategóriát, míg a Braun és a Polaroid az öncélú vállalatok közé sorolható.

³⁸ Az MNB 2012 május 6-i árfolyama szerint ez az összeg 16,77 millió Forintnak felel meg.

7.4. Felelősségvállalás összegezése

A következőkben még szeretném elemezni a vállalatok stakeholder mátrixát is.

7. ábra: Stakeholder mátrix

Forrás: Az előző fejezetek alapján

A Nikon és a Hasselblad is folytat olyan tevékenységet, melyben nemcsak a cég rendelkezik nagy hatással a stakeholderre, hanem a stakeholder is nagy hatással rendelkezik a cégre, ezek közé tartozik a fotósok támogatása, s a fotózás népszerűsítése is, mivel ezek erős promóciós tényezőkként is felfoghatóak. A BenQ és a Nikon a katasztrófhelyzetekkor való szerepvállalásuknak köszönhetően bekerültek abba a kategóriába is, amikor a cégnek nagy hatása van a stakeholderre, de viszont a stakeholdernek elég kis hatása van a cégre. A BenQ és a Nikon további olyan tevékenységeket is folytat, ahol a stakeholdernek a cégre és a cégnek a stakeholderre is közepes hatása, ilyen tevékenységek például az oktatásban való szerepvállalásuk. A Polaroid újrahasznosítási programja elég kis hatással van a stakeholderekre, s a stakeholderek se nagyon hatnak a cégre.

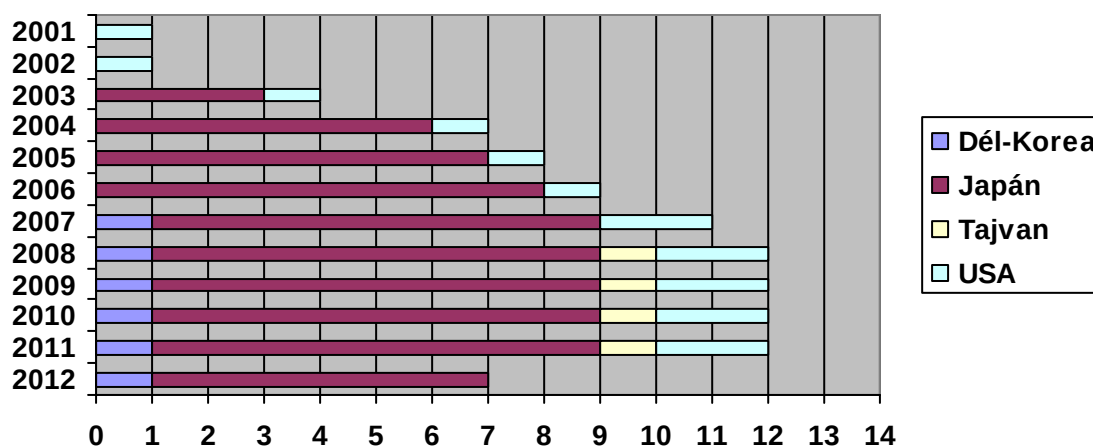
Környezeti szempontból mindegyik vállalat indított már újrahasznosítási programot, s a környezeti kérdéseknek nagyobb hangsúlyt adnak, a társadalmi kérdéseknél. A két ázsiai vállalatra jellemző volt, hogy a katasztrófa helyzetekre mindig reagáltak, s a társadalmi tevékenységeik során előszeretettel támogatják az oktatást, mely kulturális okra is visszavezethető.

8. GLOBAL REPORTING INITIATIVE

A Global Reporting Initiative (GRI) nonprofit szervezetet 1997-ben alapította az Egyesült Államokban a CERES (Coalition for Environmentally Responsible Economies) és az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP), azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson a vállalatoknak a fenntarthatósági jelentések készítéséhez. Ezen okból hozta létre a fenntarthatósági jelentéskészítési keretrendszert, mely útmutatót és ágazati kiegészítéseket foglal magában. A jelentési keretrendszer első verzióját 2000-ben publikálták. A jelenleg használatban lévő harmadik változatot (G3) 2006-ra készítették el, s 2011-ben kiegészítették a közösségekre és az emberi jogokra vonatkozólag is (G3.1).

Jelenleg a GRI Titkársága Amszterdamban működik, ahova 2002-ben költözött, és további öt országban (Ausztrália, Brazília, Egyesült Államok, Kína, India), az úgynevezett fókuszpontokon működtet jelentősebb kirendeltségeket.³⁹

A jelentési keret megalkotása óta egyre népszerűbb. Ezt szemlélteti a következő ábra is:

8. ábra: Fényképezőgép-gyártó vállalatok jelentései 2012. október 3-ig

Forrás: 1. és 2. sz. mellékletben megjelölve

Mint, ahogy az ábrából is jól látható az évek során egyre több a GRI keretrendszerének megfelelni próbáló jelentés készült. Inkább a japán vállalatok körében terjedt el, mint

³⁹ Forrás: Global Reporting Initiative honlapja: <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 10.)

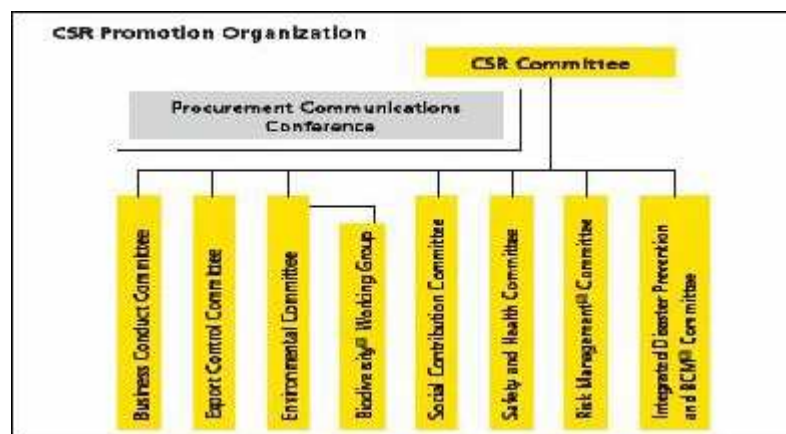
azt már egy korábbi fejezetben elemeztem. A 2012-ben azért látható csökkenés a jelentések mennyiségében, mivel csak az október 3-ig megjelentek találhatóak közöttük.

8.1 Nikon jelentése⁴⁰

Mivel a korábbiakban a jelentéskészítést egy magasabb tevékenységi szintként értelmeztem, ezért szeretném bemutatni, a Nikon példáján keresztül, hogy a vállalatoknak mennyire sikerült megfelelniük a GRI jelentések kritériumainak. Azért a Nikont választottam, mivel kíváncsi voltam, hogy sikerül megfelelni a követelményeknek egy olyan cégnek, amelyik saját CSR bizottsággal rendelkezik.

A Nikon gazdasági helyzetének és termékeinek bemutatását már elvégeztem a gazdasági fenntarthatóságról szóló részben, ezért itt most nem szeretnék rá sort keríteni.

A CSR Bizottságnak különböző alosztályai is vannak, mint azt ahogy a 2011-es CSR jelentésükből vett ábrán is látható.

9. ábra: Nikon vállalat CSR bizottságának felépítése

Forrás: Nikon CSR Report 2011 (2011)

Az alosztályok a vállalat különböző fenntarthatósági területeire összpontosítanak, mint a gazdasági, export, környezeti, biodiverzitással kapcsolatos, szociális, biztonsági és egészségügyi, és kockázat menedzsment területekre. A CSR bizottságok rendszerét jelenleg az ázsiai régióban lévő vállalataik között is próbálják terjeszteni, s a hongkongi leányvállalatuknál már lépéseket is tettek a rendszer felállítására.

⁴⁰ A fejezet a Nikon CSR Report 2011 (2011) (letöltés helye: http://www.nikon.com/about/csr/report/2011/csr-glossary2011_en.pdf) (utoljára megnyitva: 2011. 10. 06.) és a GRI fenntarthatósági jelentések készítéséhez tartozó útmutatója (letöltés helye: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Hungarian-G3-Reporting-Guidelines.pdf>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.) alapján készült

Először szeretném bemutatni a Nikon jelentéskészítési szokásait, s a jelenleg elemzésre kerülő, vagyis a 2011-es jelentésüket. A Nikon 2001-től készít környezeti jelentéseket, s 2006-tól áttért a GRI-nek megfelelő jelentések készítésére. Nem jelölték meg, hogy a jelenlegi jelentésükkel a GRI három kategóriája közül melyiknek akarnak megfelelni, viszont azt megjelölték, hogy nem csak a GRI-nek, hanem a Japán Környezetvédelmi Minisztérium elvárásainak és a Nemzetközi Szervezetek a Standardizálásért ISO26000 szabványnak is meg szeretnének felelni. A 2011-es jelentés a 2010. április elsejétől 2011. március 31.-ig terjedő időszak adatait tartalmazza 70 oldalon, mely egybeesik a japán üzleti évvel is. A honlapjukon a jelentéssel kapcsolatban kérdőívet is elhelyeztek, hogyha valaki szeretné ennek kitöltésével is segítheti a következő jelentés jobban átlátható elkészítését és a véleményét is kifejezhetik ezen a kérdőíven keresztül a jelenlegi jelentésről.

A jelentést a tartalom szerint több alfejezetre osztották, melyben foglalkoznak a cég általános bemutatásával, CSR rendszerükkel, környezeti menedzsmenttel, a jogszabályi előírásokkal, a kockázat menedzsmenttel, a munkakörnyezettel, a társadalmi és természeti környezettel és a beszállítókkal is. A GRI indexben nem csak azt találjuk meg, hogy a GRI által előírt pontok hol találhatóak meg a jelentésben, hanem azt is, hogy az UN Global Compact tíz elvében és az ISO26000 részei között is megtalálhatóak-e.

Jelenleg a Nikon jelentés teljes verziója kerül ismertetésre, viszont kiadnak egy rövidített jelentést is, s felhívják az olvasó figyelmét arra is, hogy a honlapjukon több információ is elérhető, ami nem került be a jelentésbe.

Elsőként a GRI elvei alapján szeretném elemezni a Nikon jelentését. A lényegesség szempontjából rendben található a jelentés, bár egy kicsit többet írhatnának a hulladékkezelésről és kihangsúlyozták, hogy milyen fontos az energia kérdése Japánban, ennek ellenére elég keveset írtak róla. A jelentésben megkérdezett szakértő szerint is az érintettek bevonása még nem elégséges, de már elkezdődött. A fenntarthatósági összefüggéseket jól leírja a vállalat Japán szintjén, viszont globálisan nem, s egy globális cég esetén erre is szükség lenne. A teljesség tekintetében szintén kijelenthetjük, hogy az elhasznált fényképezőgépekről beszél, viszont ez még bővítésre szorul, ugyanez a helyzet a hulladékkezeléssel is, s alig található meg benne világszintű adat, túlnyomórészt Japánra koncentrál. Az egyensúly tekintetében említ kedvezőtlen hatásokat is, de ezeket nagyon elrejtve és keveset, viszont a számszerűsített tendenciákból leolvasható. Összehasonlíthatóság területén megfelel, hisz a jelentés három - öt évre visszamenőleg nyújt adatokat, s a régebbi jelentések is elérhetőek a honlapjukon. A pontosság és időszerűség tekintetében is megfelelőnek lehet nevezni a jelentést. Az egyértelműséget szolgálja a tartalomjegyzék, az index, és

még egy szómagyarázattal is ellátták a jelentést a könnyebb érthetőség kedvéért, viszont a részemről, mivel a kiadást angolul és japánul valósították meg, egy kicsit nehezen értettem a technikai és kémiai magyarázatokat. A megbízhatóság tekintetében meg kell említeni, hogy az adataik saját gyűjtésűek, de megfelelőnek tűnnek.

Mivel hosszadalmas lenne a jó dolgokat és a hibákat is mind részletesen elemezni, ezért a kritériumok vizsgálatánál a hibákra koncentrálok. A jelentésnél nem jelölték meg, hogy melyik GRI kategóriának szeretnék megfeleltetni, ezért úgy végzem az elemzést, mintha a legmagasabb vagyis az A kategóriába tartozna.

Először is a standard adatközlés hibáira készítettem egy táblázatot, s ezt szeretném részletesen kifejtetni. A táblázatban megtalálható számok a GRI útmutatónak megfelelő kritériumszámokat jelentik.

4. táblázat: Standard adatközlési hibák

	1, Stratégia és analízis	2, Szervezeti profil	3, Jelentés pa- raméterei	4, Irányítás, kötelezettség- vállalás és kö- telezettségek
Hibák	-	2.8, 2.9	-	4.10, 1.16
Hiányzik	-	-	3.8, 3.10	4.3, 4.7, 4.13

A 2.8 esetében, mely a szervezeti jellemzésen belül a termékek jellemzését takarja nem adták meg a gyártott termékek mennyiségét. A 2.9-es esetében, ami a pénzügyet és a tulajdonosi kört jelenti nem található meg ott, ahol állították, hogy kellene hogy legyen, viszont a honlapjukon részletesen megtalálható. A 3.8, mely az összehasonlíthatóságot jelentősen befolyásoló leányvállalatok ügyeit, s a 3.10, mely a korábban közölt indikátorok újraközlésének okát takarja nem találhatóak meg, viszont ezekre az esetekre nem találtam utalást, hogy fennállnának, bár akkor is bele kellene írniuk, hogy nem áll fenn ilyen helyzet. A 4.10, vagyis a felső vezetés saját értékelésének módja és a 4.16, vagyis a érintettekkel folytatott párbeszéd módja és gyakorisága részlegesen van megadva. Az első esetben részlegesen közlik az adatot, addig a másodiknál csak a módot adják meg a gyakoriságot nem. A 4.3, mely az egyszintű igazgatótanácsi szerkezettel, a 4.7, mely a stratégiát meghatározó személyek képesítésével, s a 4.13, mely az egyesületekben betöltött fontos tagságokkal foglalkozik teljesen hiányzik. Bár a 4.3 esetében ez az adat irreleváns, mivel két-szintű igazgatótanácsról van szó ebben az esetben, akkor is megjelölésre szorulna. A 4.13

esetére viszont utalás van, hogy fennállna ez a helyzet, mivel van olyan szervezet, aminek tagja a vállalat.

Ezután szeretném a különböző indikátorok megléte alapján is elemezni a vállalatot. Először szintén táblázatba foglalva elemezném az indikátorok meglétét. Mivel a 18 indexben sem szereplő indikátorokon túl hosszadalmas lenne végigmenni, s az indikátorok közül az összeset csak az A típus kéri számon, ezért itt már ténylegesen csak a hibákra koncentrálok.

5. táblázat: A Nikon jelentésének hibás indikátorai

	EC - Gazdasági teljesítmény	EN - Környezeti teljesítmény	LA - Munkaügy	HR - Emberi jogok	SO - Társadalmi teljesítmény	PR - Termékfelelősség
Hi-bák	EC1, EC3, EC5, EC6, EC7	EN2, EN9, EN10, EN12, EN19, EN21, EN23, EN25, EN27	LA2, LA7, LA13, LA14	HR4	SO1, SO5	PR2, PR3, PR6

Az EC1 esetén, amely a bevételekről, a költségekről és a kiadásokról szól, a jelentésben csak az adományokról tesz említést, bár a honlapon közzétesznek egyéb adatokat, itt azt se jelölik meg, hogy ott elérhetőek. Az EC3, mely a juttatási csomagról, az EC5, mely a kezdő fizetésekről és a minimálbérrel, az EC6, mely a helyi beszállítókkal való kapcsolatos költségekről és az EC7, mely a helyiek alkalmazásának szabályairól és a felső vezetésben helyiek arányairól szól nem tesz említést a jelentés, bár az indexben meg vannak hivatkozva. Ugyanez a helyzet az EN2, vagyis a felhasznált anyagokon belüli visszaforgatott anyagok százalékaival, EN9, jelentősen érintett vízforrásokkal, EN10, visszaforgatott, újrahasznált vízzel, EN19, ózonkárosító anyagok súlyával és az EN25, víztestekkel, melyekre a vízkibocsátás során hatást gyakorolnak foglalkozó indikátorokkal kapcsolatban. Az EN12 és az EN27 csak részlegesen szerepel. Az EN12, a biodiverzitásra gyakorolt hatás esetében leírják, hogy az embereket oktatják rá, de hogy mi ez a hatás azt már nem

fejtik ki. Az EN27-nél, mely a visszanyert termékekről és csomagolásokról szól leírja, hogy van náluk ilyen, s hogy ezt hogyan végzik, viszont a százalékos értéket nem közlik. Az EN21-t, vagyis a vízkibocsátás minőségével és a befogadókka kapcsolatos témát csak a honlapon lehet megtalálni. Az EN23, vagyis a kiömlésekre vonatkozó információk megtalálhatóak a jelentésben, csak nem ott, ahol állították, hogy olvasható. Az LA2, LA7 és LA13 csak részlegesen található meg a jelentésben. Az LA2 esetében, mely a munkaerő fluktuációját jelenti nem, korcsoport, régió szerint viszonyszámokkal ellátva, a viszonyszámokat nem adták meg és a fluktuációt okra lebontva közölték. Az LA7-nél vagyis a sérülésekből, foglalkoztatási betegségekből eredő hiányzásnál, a munkahelyi baleseteknél csak a japán adatokat közölték és azt is csak gyakoriságban, s nem jelölték meg a hiányzások okát. Az LA13, az irányító testület, alkalmazottak csoportosítása, összetétele nem, életkor, kisebbség szerinti esetben hiányzik az életkor. Az LA14, vagyis a férfi és női fizetések összege az indexben megjelenik, viszont a megjelölt helyen nem található meg. A HR4, a hátrányos megkülönböztetéssel járó esetek száma és a kiküszöbölésük hiányzik, viszont az indexben szerepel. Az SO1, tevékenység helyi közösségekre gyakorolt hatásával és az SO5-tel politikai pártoknak és kapcsolódó intézményeknek való kifizetéssel szintén ugyanez a helyzet, ami fennáll a PR3-ra, információszolgáltatás típusaira és kötelezettségeire és a PR6-ra, marketingkommunikációra vonatkozó jogszabályoknak és sajtónormáknak megfelelésére indított programra is fenn áll. A PR2, vagyis az esetek száma, amikor a termék nem felelt meg a jogszabályoknak, vagy a saját normáknak esetében részlegesen található meg, mivel leírják, hogy ezt hogy kezelik, viszont nem bontják és nem is közlik a konkrét problémákat.

A vállalat a jelentéseinek és CSR tevékenységeinek köszönhetően díjakban is és elismerésekben is részesült. A vállalat részvényei megtalálhatók a FTSE4Good és a Morningstar Socially Responsible Investment Index szociális befektetési alapjaiban. Elismerésben részesült a kiemelkedő CSR tevékenységei miatt a Wuxi New District-ben található cégek közül. A sagamiharai üzemük és a Sendai Nikon japán állami kitüntetésben részesült, s nyolcadik helyezést értek el a Nippon Foundation százas CSR orientáltságú vállalatainak listáján.

Összességében elmondható, hogy bár az A megfelelőségi szint szerint elemeztem, a leggyengébb C szintet sem mondhatná teljesen magáénak, mivel olyan kritériumpontoknál is voltak hiányosságok, amelyek szerepeltetése kötelező a C kategóriánál, mint például a 3.8, 3.10 és a 4.4-es kritériumok. A jelentésből teljesen hiányoznak a munkavállalók fizetésére vonatkozó adatok, bár ennek a nem szerepeltetése kulturális okokra vezethető visz-

sza. Általánosságban megállapítható, hogy a jelentés inkább Japánra koncentrált, mint hogy globálisan szemlélné a vállalatot. Hiába rendelkezik egy vállalat belső CSR Bizottsággal, még így se sikerült teljesen hibátlan jelentést összehozniuk, bár lehet, hogy ennek az oka az volt, hogy több különböző elvárásnak is meg szerettek volna felelni egyszerre. Érdeemes szót említeni a jelentés végén található két véleményezésről, melyet Edahiro Junko, a Japan for Sustainability egyik alapítója és jelenlegi vezetője és Fujii Toshihiko egy közgazdaságtani kutató készített. Nem csak a jelentésben található jó pontokra tértek ki, hanem ténylegesen véleményezték is, hogy hol kellene fejleszteni. Ez és a kérdőívek is mutatják, hogy a jelentéseiket a vállalat folyamatosan fejleszteni szeretné.

9. KÁROS TEVÉKENYSÉGEK A FÉNYKÉPEZŐGÉP IPARBAN

„Ezt a végső titok sejtelmével mondom neked: nem csak az utolsó levél,
hanem az egész ág és minden letépett levélke egyformán fontos.”

(Müller Péter)

A korábban leírtakkal ellentétben nem csak pozitív dolgok, hanem káros tevékenységek is jellemzik az egyes iparágakat, így igaz ez a fényképezőgép-gyártásra is. A következőkben több példával szeretnék szolgálni erre, amelyeket a fényképezőgép gyártó vállalatok elkövetek, s ezeket négy részre szeretném bontani, az anyagbeszerzéskor, a gyártás során fellépő, a termék életútjával összefüggő és a vállalati vezetéssel összefüggő káros tevékenységekre. A kutatásom főleg a Samsung vállalatra koncentrálódott, mivel ez volt az egyetlen fényképezőgép-gyártással is foglalkozó vállalkozás, amelyik megtalálható a Márkacégek Feketekönyvében.

9.1. Nyersanyagbeszerzés

Manapság egyre többet lehet hallani, hogy nem csak a vállalatoknak, de a beszállítói láncnak is felelősen kell viselkedniük, s figyelemmel kellene kísérniük, hogy honnan vásárolnak. A Samsung vállalat viselkedése ennek teljesen ellentmondott 2001-ben, mivel nagy valószínűséggel tantálércet vásárolt a kongói fegyveres erőktől. Sem az érc eredete nem volt megfelelő, mivel valószínűleg kényszermunkával bányászták ki, s az ércért kapott pénzt is a területen folyó háborús célokra költötték az eladók. A Márkacégek Feketekönyvében az író egy kísérletet hajtott végre, melynek keretében cégeknek kongói tantálércet ajánlott fel megvételre, jelezve, hogy az érc nem tiszta forrásból származik, s utalt rá, hogy katonai célokra fordítják az érte kapott pénzt. A konkrét megkeresésére a Samsung vállalatnak szándékában állt volna megvenni a tantálércet, s az író megkeresésére utalást tett arra, hogy már korábban is vásároltak Kongóból tantálércet. (Werner-Weiss, 2003)

1. kép: gyerekmunka Kongóban

Forrás: Michigani Egyetem honlapja:

http://sitemaker.umich.edu/section002group3/coltan_mining_in_democratic_republic_of_the_congo (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Viszont nem csak a közvetlen nyersanyagbeszerzésnél fordulhatnak elő ezek az ügyletek. A cégek beszállítói is folytathatnak jogilag nem megfelelő tevékenységet, s egy felelős vállalatnak erre is oda kellene figyelnie. Ezt felejtette el többek között a HP és a Sony is. A HP esetében a kínai gyárakba beszállító vállalatoknál is fenn áll a helyzet, többek között az egyik malajziai vállalatnál az alkalmazottakkal túlzott mennyiségű túlórárt végeztenek az Economist értesülései szerint. (The Economist: When the jobs inspector calls, 2012) A Sony esetében az egyik üzleti partnere az Asia Plup and Paper végez illegális erdőirtásokat Indonézia területén a Greenpeace értesülései szerint. (Greenpeace, 2011)

2. kép: Erdőirtás

Forrás: Alternatív energia honlapja: <http://www.alternativenergia.hu/erdekesssegek-%E2%80%93-az-erdoink/9320> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

9.2. GYÁRTÁS FOLYAMÁN

A gyártás folyamán kétféleképpen is káros lehet egy vállalat, egyrészt káros az alkalmazottaira, mivel nem megfelelő fizetést vagy munkakörülményeket biztosít a számukra, másrészt maga a termék gyártásának módja károsíthatja a környezetet.

A munkavállalókkal szembeni visszaélés jól látható például az 1998-as Human Right Watch által írt riportban is, ahol kifejtették, hogy a maquiladorasokban, vagyis az exportára termelő mexikói vállalatoknál nem megfelelő bérezést nyújtanak az alkalmazottnak. Ez többek között a Samsung, a Sanyo, a Sony és a Matsushita üzemekre volt jellemző. (The Economist: The Tijuana triangle, 1998) 2008-ban a Matsushita nevet változtatott Panasonicra, a népszerű márkaneve után⁴¹ és szintén ugyanebben az évben felvásárolta a Sanyot is. (Bizó, 2009) A maquiladorasokban nemcsak az alacsony fizetés, hanem a nőkkel szembeni diszkrimináció is jellemző volt. Ebben az időszakban a maquilodasokban dolgozó munkások közel fele nő volt. A nőket kötelező terhességi teszteknek vetették alá, s személyes kérdéseket tettek fel a nemi életükkel kapcsolatban. Ha egy nőnek a terhességi tesztje pozitív lett, akkor rábírták, hogy hagyja el a munkahelyét azáltal, hogy egy jóval nehezebb munkára osztották be, melyet nem tudott elvégezni, más hasonló módszereket is alkalmaztak. Ez többek között a Samsung, a Matsushita és a Sanyo gyáraiban volt jellemző. (Human Rights Watch: A Job or Your Rights, 1998) Az alacsony fizetés nem csak az ezredforduló előtt jelentett problémát, hanem a mai napig is jellemző. 2008-ban a Vietnámban Panasonic gyárában hagyták abba a munkát a dolgozók az alacsony fizetés miatt. (Human Rights Watch: No Blank Check, 2009)

A termékek gyártása során környezeti szennyezés is zajlik. A Samsung vállalat a kínai gyáraiban 2005-ig erősen környezetszennyező módon használta fel az indiumot, mivel az anyagot cinksalakból állították elő a gyártás során, s ez a módszer veszélyezteti a környezetet. A kínai kormány 2005-ben betiltotta ennek a módszernek az alkalmazását, de a Samsung további engedélyeket kapott, hogy kénsavas rendszerrel kibővítve a folyamatot tovább üzemeltessék a rendszert, mivel így a szennyező anyagok nagy részét hatástalanítani tudják. (Greenfo, 2005) A corporatecritic.org értesülései szerint a Samsung még 2008-ban is szennyező módon használ fel a gyártáshoz bizonyos vegyi anyagokat.⁴² Szintén ennek a honlapnak az információi szerint a Sony kínai üzeme erős vízszennyezést

⁴¹ Forrás: Panasonic honlapja, névváltoztatás:

<http://panasonic.co.jp/corp/news/official.data/data.dir/en081001-4/en081001-4.html> (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)

⁴² Forrás: Corporate Critic honlapja, Samsung: <http://www.corporatecritic.org/abstracts.aspx?IDs=524179> (utolsó megnyitás: 2012. 05. 05.)

folytat azáltal, hogy az üzemből nikkel és más veszélyes anyagok jutottak ki a környező vizekbe.⁴³

3. kép: Vízszennyezés

Forrás: SF Gate honlapja: <http://blog.sfgate.com/lshuehan/category/water-pollution/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

9.3. ÚJRAHASZNOSÍTÁS

A fényképezőgépekben káros anyagok is találhatóak, melyek a gépek szemétre kerülése után károsítják a környezetet. A Greenpeace elemzése szerint a Samsung termékeiben nagy mennyiségben találhatóak PVC-k⁴⁴ és BFR-k,⁴⁵ amelyek nagymértékben károsítják a környezetet. Ha nem megfelelően kezelik az elhasznált termékeket vagy csak hagyják őket a szemételepen az nagymértékben károsíthatja a természetet. (Greenpeace, 2011) Az sg.hu hírportál értesülései szerint csupán Németországból évente 155 000 tonna elektronikai hulladékot teherhajóznak át Afrikába és Ázsiába, az egész fejlett világból pedig több millió tonnát. A célországok hulladékkezelése sem mondható mindig jónak a legjobb akarattal sem.⁴⁶

⁴³ Forrás: Corporate Critic honlapja, Sony: <http://www.corporatecritic.org/abstracts.aspx?IDs=549596> (utolsó megnyitás: 2012. 05. 05.)

⁴⁴ A PVC vagyis poli(vinil-klorod) égésekor hidrogén-klorid-gáz és dioxin keletkezik. A dioxin immunhiányos állapotot idéz elő és az örökítőanyagot is károsítja. Már 0,01 milliommód grammja is veszélyes a szervezetre. (Siposné et al., 2006, 91. 203.)

⁴⁵ A BFR-ek (brominated flame retardants) a brómozott tartalmú tűzálló anyagok.

⁴⁶ Forrás: SG honlapja, Németország:

http://www.sg.hu/cikkek/72935/155_ezer_tonna_elektronikai_hulladekot_exportal_evente_nemetorszag (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.) és BME honlapja: <http://www.kornyezetvedelem.bme.hu/node/256> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Még rosszabb helyzetet fest fel, hogy egyes gyártók még foglalkoznak vagy foglalkoztak eldobható fényképezőgépek gyártásával is, ami tovább szaporodó hulladéktermeléshez vezet. Ezek a gyártók közé tartozik, tartozott többek között a Braun⁴⁷ vagy a Kodak.⁴⁸

4. kép: E-hulladék égetése Ghánában

Forrás: SG honlapja, Ghána:

http://www.sg.hu/cikkek/61861/ghana_az_europai_elektronikus_hulladek_celpontja (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

9.4. ÜGYVITEL

Előfordulhat, hogy maga a vállalat ügyvitele okozza a káros tevékenységet. Az emberjogi aktivisták többek között a vállalatok szemére vetették, hogy a kínai olimpiát szponzorálták, mivel a kínai kormány nem minden esetben tartja tiszteletben az emberek jogait. A szponzorok közé tartozott többek között a Samsung, a Kodak és a Panasonic. (Kilgour, 2008) Bár az kétséges, hogy ezt mennyire lehet káros tevékenységnek nevezni. Viszont az már kétségtelen, hogy a Samsung elnöke, Lee Kun-hee által folytatott 39 millió dolláros⁴⁹ adócsalás, melyet a későbbiekben „elnéztek” neki, káros lehetett legalábbis az ország gazdaságára. A felmentésben közrejátszhat az a tény is, hogy a kapcsolatait kihasználva segítette elnyerni Dél-Koreának a 2018-as téli olimpia rendezési jogát. (Choe, 2009) A Samsung vállalat 2011-ben korrupciós botrányba is keveredett, mivel egyesek szerint túl

⁴⁷ Forrás: Braun Photothechnik honlapja, fényképezőgépek: <http://www.braun-phototechnik.de/en/products/list/~pcat.99/Cameras.html> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

⁴⁸ Forrás: Kodak honlapja, fényképezőgépek: http://store.kodak.com/store/ekconsus/en_US/list/Single_Use_Cameras/categoryID.28889900 (utolsó megnyitás: 2012. 10.06.)

sokat költöttek „lobbizásra”. (The Economist: Rotten shot, 2011) Az országban nem újdonság a tisztségviselők lefizethetősége.

⁴⁹ Az MNB 2012. október 15-i árfolyama szerint 8,4 milliárd forintnak felel meg. (1 USD = 215,22 HUF)
(Forrás: <http://www.mnb.hu/arfolyamok>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

9.5 Összegzés

Összességében elmondható, hogy a káros tevékenységek megtalálhatóak a termékélet minden szakaszában, a beszerzéstől kezdve a termék elhasználódásáig. Az érezhető, hogy mivel főleg a Samsungra kerestem példákat, ezért a neve elég gyakran előfordul, de ennek nem csak ez az oka. Példának okáért a Samsung cheabolt 2008-ban a Fogyasztói Világszervezet a hat legrosszabb vállalat egyikének választotta, mivel belekezdtek a páncélozott tankok gyártásába.⁵⁰

5. kép: Samsung tank

Forrás: Consumer International honlapja:
<http://www.consumersinternational.org/media/105492/ci%20bad%20company%20awards%202008.pdf>
(utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

⁵⁰ Forrás: Consumer International honlapja:
<http://www.consumersinternational.org/media/105492/ci%20bad%20company%20awards%202008.pdf>
(utolsó megnyitás. 2012. 10. 06.)

10. EGYÉB RANGSOROLÁSOK

A cégeket különböző szervezetek különböző skálák szerint értékelik, hogy mennyire károsak vagy pedig mennyire végeznek hasznos tevékenységet. Ilyen többek között a Corporate Critic etikai pontozása, melyben a különböző nagyvállalatokat pontozzák a honlapjukon megjelenő információk alapján, hogy mennyire etikusak. Sajnos mivel ez egy fizetős honlap az információk nagy részéhez nem lehet hozzáférni, de az etikai pontozást mindenki számára elérhetővé tették. Érthető okoknál fogva az adatbankjukban nem található meg minden vállalat, ezért többek között a Hasselbladról se találtam információt, viszont kikerestem néhány vállalatot, amelyek a dolgozatomban gyakran előfordultak, s a Leicát, mint egy európai céget, hogy milyen eredménnyel szerepeltek náluk, s ezt táblázatba foglaltam.

6. táblázat: Corporate Critic szerinti rangsorolás

Vállalat	Etikai pontszám
Leica	14
BenQ	10
Nikon	9
Canon	7
Kodak	7
Panasonic	6
Samsung	5,5
Sony	5

Forrás: Corporate Critic honlapja: <http://www.corporatecritic.org> (utoljára megnyitva: 2012. 05. 05.)

A pontszámok alapján a 12 és a 15 közé, vagyis a jó vállalatok közé csak a német Leica vállalat került be. Az átlagos vállalatok közé, 9 és 11 pont közötti vállalatok közé is csak kettő került be a nyolc példavállalatból, a BenQ és a Nikon. Ez hasonlóságot mutat azzal, amit a dolgozat elején található elemzésemben sikerült kimutatnom. A többi cég a rossz vállalatok közé került besorolásra, mivel mindegyikük pontjai 5 és 8 közé estek.

Egy másik rangsorolási eljárás a Greenpeace elemzése, melyben bemutatja egy egytől tízig terjedő skálán a tizenöt legnagyobb elektronikai gyártó környezettudatos viselke-

dését. A tizenöt rangsorolt vállalat közül négy foglalkozik fényképezőgép gyártással is, s ezt a négy vállalatot is táblázatba foglaltam a 2011-es novemberi kiadás alapján.

7. táblázat: Greenpeace szerinti rangsorolás

Vállalat	Pontszám	Helyezés
HP	5,9	1
Samsung	4,1	7
Panasonic	3,6	9
Sony	3,6	10

Forrás: Greenpeace, 2011

A legjobb helyezést a HP érte el, viszont a tízes skálának a felét még így is csak alig tudta meghaladni. A többi vállalat is elég rossz pontszámot kapott a környezetre gyakorolt hatásuk alapján.

Mindkét rangsorolás esetében mind a Samsung, mind a Sony kevés pontszámot kapott, s az arányok is hasonlóak voltak mindkét esetben. Ez alapján elmondható, hogy a rangsorolási technikák hasonlóak. Továbbá az is észrevehető, hogy az egyes vállalatok között nagy különbségek is jelentkeznek.

11. ÖSSZEFOGLALÁS

„A rossz mellett ott áll a jó is. Azért van jó, mert rossz is van: mindkettő a szabad ítélet,
a szabad akaratunkból származó döntés következtében jön e világra.”

(Kornis Mihály)

Összefoglalásként elmondható, hogy a vállalati felelősségvállalás erősödéséhez a társadalmi folyamatok is közrejátszanak. Mára már széles CSR eszközrendszerrel rendelkeznek a vállalatok, s bár a vállalatok igyekeznek felelősségteljesnek mutatkozni, ez nem mindig sikerül nekik. Részt vesznek jótékonyági tevékenységeken, adományoznak, fát ültetnek, viszont ott vannak a háttérben a káros tevékenységek is, a környezetszennyezés, háborús helyzetek támogatása és a nem megfelelő bérezés.

Bár a vállalatok kezdenek felelősséget mutatni, ilyen irányú lépéseket, mégis csak közel a felük tett, s csak negyedük foglalkozott komolyabban a kérdéssel. A felelősségvállalás más kérdésekkel is összefügghet, mint például a kultúrával, viszont ez se mindig mérvadó, hisz a Sony, bár a japán jelentéskészítő vállalatokat erősítette, a rangsorolás tekintetében elég rosszul szerepelt, s több káros tevékenység is terheli a számláját. A zöldre mosás gondolata is jelen van az iparágban.

Az eszközöket tekintve is, igaz, hogy széles választék áll a cégek rendelkezésére, ezek egyike se mindenható. Bármennyire is próbálkozhat egy cég, kis esély van rá, hogy teljes mértékben sikerrel jár, hisz nem ez a vállalkozások fő profilja. Példának okáért a Nikon még saját CSR Bizottsággal is rendelkezik, mégse sikerült egy tökéletes jelentést összehoznia.

Ennek ellenére jó kilátást eredményez, hogy a vállalatokban egyre jobban tudatosodik a felelősség, s kezdenek el a kérdéssel foglalkozni. Reméljük, hogy a többi vég is követi néhány újtó társuk példáját.

IRODALOMJEGYZÉK

Könyv:

- Angyal Ádám (2009): Vállalatok társadalmi felelőssége, felelős társaságirányítás, Kosuth, Budapest
- Buday-Sánta Attila (2006): Környezetgazdálkodás, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Dr. Bencsik Andrea (2008): Menedzsment alapjai, Universitas, Győr
- Dunning, John H., Lundan, Sarianna M. (2008): Multinational Enterprises and the Global Economy, Edward Elgar, Cheltenham Northampton
- Enczi Zoltán, Keating, Richard (2009): A digitális fotózás műhelytitkai kezdőknek, Rainbow - Slide
- Kiss Gabriella, Pál Gabriella (2006): Környezet-gazdaságtan, Univezitas, Győr
- Kun Attila (2009): A multinacionális vállalatok szociális felelőssége, Ad Librum, Budapest
- Láng István (2003): A fenntartható fejlődés Johannesburg után, Agroinform Kiadóház, Budapest
- Rakonczi János (2002): Globális Környezeti Problémák, Lazi Kiadó, Szeged
- Dr. Siposné Dr. Kedves Éva, Horváth Balázs, Péntek Lászlóné (2006): Kémia 10, Szerves kémia, Mozaik Kiadó, Szeged
- Tóth Gergely (2007): A valóban felelős vállalat: A fenntartható fejlődésről, a vállalatok társadalmi felelősségének (CSR) eszközeiről és a mélyebb stratégiai megközelítésről, Követ, Budapest
- Werner, Klaus, Weiss, Hans (2003): Márkacégek feketekönyve, Art Nouveau, Pécs

Internetes adatbázis, cikkek, tanulmányok:

- BenQ CSR report 2009 (2010) (letöltés helye: ftp://210.65.248.241/csr%20report_2009_en.pdf) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)
- Bizó Dániel (2009. 01. 07.): A Panasonic és a Sanyo összeolvadásával a legnagyobb japán vállalat születik meg (letöltés helye: http://www.hwsz.hu/hirek/37750/panasonic_sanyo_felvasarlas_osszeolvadas.html), (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)
- Broder, John M., Romero, Simon (2012): Progress on the Sidelines as Rio Conference Ends (The New York Times folyóirat) (letöltés helye: http://www.nytimes.com/2012/06/24/world/americas/rio20-conference-ends-with-some-progress-on-the-sidelines.html?_r=0) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 14.)
- Choe Sang-Hun (2009): Korean leader pardons Samsung's ex-chairman, New York Times, (<http://www.nytimes.com/2009/12/30/business/global/30samsung.html>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)
- Global Reporting Initiative Sustainability Database (letöltés helye: <http://database.globalreporting.org/search>) (utolsó megnyitás: 2012. 10. 03.)
- Greenfo (2005): Kínában korlátozzák az indium gyártást, (letöltés helye: http://greenfo.hu/hirek/2005/03/04/kinaban-korlatozzak-az-indium-gyartast_1109923639) (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)
- Greenpeace (2011): Guided to Greener Electronics (letöltés helye: <http://www.greenpeace.org/international/Global/international/publications/climate/2>

GRI fenntarthatósági jelentések készítéséhez tartozó útmutatója (letöltés helye: <https://www.globalreporting.org/resource/library/Hungarian-G3-Reporting-Guidelines.pdf>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Human Rights Watch (1998): A Job or Your Rights, Letöltés helye: <http://www.hrw.org/reports/1998/12/01/job-or-your-rights>), (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Human Rights Watch (2009): No Blank Check: Japan Should Press Vietnam on Human Rights (letöltés helye: <http://www.hrw.org/news/2009/09/05/no-blank-check-japan-should-press-vietnam-human-rights>) (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)

KSH adattábla (letöltés helye: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oia014a.html) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Kilgour, David (2008. 06. 07.): Human Rights: The Olympics and China's organ-harvesting shame (News Weekly Folyóirat) (letöltés helye: <http://www.newsweekly.com.au/article.php?id=3456>) (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Kun Attila (2004): A vállalati szociális elkötelezettség tematizálásának alapvonalai az Európai Unióban, (Jogi Szemle, 2004, 1. szám), (letöltés helye: <http://jesz.ajk.elte.hu/kun17.html>) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Nikon CSR Report 2011 (2011) (letöltés helye: http://www.nikon.com/about/csr/report/2011/csr-glossary2011_en.pdf) (utoljára megnyitva: 2011. 10. 06.)

The Economist (2011): Rotten shot, (letöltés helye: <http://www.economist.com/node/18989193>) (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

The Economist (1998): The Tijuana triangle, (letöltés helye: <http://www.economist.com/node/168658>) (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)

The Economist (2012. 03. 31.): When the jobs inspector calls (letöltés helye: <http://www.economist.com/node/21551498>) (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)

4/3 Rumors Panasonic and Olympus Digital Camera News honlapja: <http://www.43rumors.com/worldwide-camera-market-share-in-2010-panasonic-and-olympus-holding-their-ground/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Agfa Photo honlaja:
http://www.agfaphoto.com/appc/content_manager/page.php?ID=196135&dbc=de575444815ce675a4bba3d7052b1443 (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Aiptek honlapja: <http://www.aiptek.eu/index.php/de/unternehmen/ueber-uns> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Alternatív energia honlapja: <http://www.alternativenergia.hu/erdekessegek-%E2%80%93-az-erdoink/9320> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Argus honlapja: <http://www.arguscamera.com/history/index.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

BenQ honlapja, mérföldkövek: <http://www.benq.com/about/milestone> (utoljára megnyitva: 2012. 09. 29.)

BME honlapja: <http://www.kornyezetvedelem.bme.hu/node/256> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Braun Phototechnik honlapja: <http://www.braun-phototechnik.de/de/content/company/~nm.14/Unternehmen.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Braun Phototechnik honlapja, fényképezőgépek: <http://www.braun-phototechnik.de/en/products/list/~pcat.99/Cameras.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Cambo honlapja: <http://www.cambo.com/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Canon honlapja: <http://www.canon.com/corp/outline/index.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Casio honlapja: <http://world.casio.com/corporate/group/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Consumer International honlapja: <http://www.consumersinternational.org/media/105492/ci%20bad%20company%20awards%202008.pdf> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Corporate Critic honlapja: <http://www.corporatecritic.org> (utoljára megnyitva: 2012. 05. 05.)

Corporate Critic honlapja, Samsung: <http://www.corporatecritic.org/abstracts.aspx?IDs=524179> (utolsó megnyitás: 2012. 05. 05.)

Corporate Critic honlapja, Sony: <http://www.corporatecritic.org/abstracts.aspx?IDs=549596> (utolsó megnyitás: 2012. 05. 05.)

Easypix honlapja: <http://www.easypix.eu/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Fairtrade International honlapja: http://www.fairtrade.net/what_is_fairtrade.html (utoljára megnyitva: 2012. 10.15.)

Forest Stewardship Council honlapja: http://www.fsc-uk.org/?page_id=5 (utoljára megnyitva: 2012. 10.15.)

Forex ticket honlapja: <http://www.forexticket.hu/hu/currency/converter-TWD-HUF> (megnyitva: 2012. 05. 06.)

Fujifilm honlapja: <http://www.fujifilm.com/about/office/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Genius honlapja: <http://www.geniusnet.com/wSite/ct?xItem=16408&ctNode=635> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Global Reporting Initiative honlapja: <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 10.)

Hasselblad Foundation honlapja: <http://www.hasselbladfoundation.org/news/en/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Hasselblad honlapja: <http://www.hasselblad.com/about-hasselblad.aspx> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Hasselblad honlapja, újrahasznosítás: <http://www.hasselblad.com/about-hasselblad/hasselblad-recycling-policy.aspx> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Holga honlapja: <http://www.holgadirect.com/holgadirect-history-of-holga-camera/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

HP honlapja: <http://www.hp.com/hpinfo/globalcitizenship/downloads.html> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 03.)

HP honlapja, Magyarország: <http://welcome.hp.com/country/hu/hu/cs/home.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Ingo honlapja: <http://www.ingodevices.net/empresa.php?empresa=1> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

ISO honlapja: <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Kodak honlapja: http://www.kodak.com/ek/US/en/About_Kodak_Top/Our_Company.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Kodak honlapja, fényképezőgépek: http://store.kodak.com/store/ekconsus/en_US/list/Single_Use_Cameras/categoryID.28889900 (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Kodak honlapja közlemény: http://www.kodak.com/ek/US/en/Kodak_Focuses_Consumer_Business_On_More_Profitable_Growth_Opportunities.htm (megnyitva: 2012. 05. 05.)

Largest Companies honlapja: [http://www.largestcompanies.com/default\\$/lev2-ShowSrcRes/lev2Desc-Search_result_Company%2Chasselblad%3B/cc-DK%2CFI%2CNO%2CSE/AdPageId-64/fromRec-1/uid-2012107167474900/tab-/lev3-OrgDetail/lev3Desc-Hasselblad_AB/ftgnr-200154/rec-1/](http://www.largestcompanies.com/default$/lev2-ShowSrcRes/lev2Desc-Search_result_Company%2Chasselblad%3B/cc-DK%2CFI%2CNO%2CSE/AdPageId-64/fromRec-1/uid-2012107167474900/tab-/lev3-OrgDetail/lev3Desc-Hasselblad_AB/ftgnr-200154/rec-1/) (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Leica honlapja: <http://en.leica-camera.com/culture/history/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Lenco honlapja: <http://www.lenco.eu/about/organization/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Linhof honlapja: <http://www.linhof.com/kontakt-e.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Mamiya honlapja: <http://www.mamiya.co.jp/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Michigani egyetem honlapja: http://sitemaker.umich.edu/section002group3/coltan_mining_in_democratic_republic_of_the_congo (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Minox honlapja: <http://www.minox.de/index.php?id=11&L=0> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Mustek honlapja: <http://www.mustek.com/mustek/AboutUs.php> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Nikon honlapja: <http://www.nikon.com/about/info/index.htm> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Nikon honlapja, pénzügyek: <http://www.nikon.com/about/ir/index.htm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Olympus honlapja: <http://www.olympus-global.com/en/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Panasonic honlapja: <http://www.panasonic.net/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Panasonic honlapja, névváltoztatás: <http://panasonic.co.jp/corp/news/official.data/data.dir/en081001-4/en081001-4.html> (utolsó megnyitás dátuma: 2012. 10. 06.)

Phase One honlapja: <http://www.phaseone.com/FooterMenu/Contact-us.aspx> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Polaroid honlapja: <http://www.polaroid.com/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Polaroid honlapja, vállalatról: <http://www.polaroid.com/about-us> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Polaroid honlapja, újrahasznosítás: <http://www.polaroid.com/social-responsibility> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Praktica honlapja: <http://www.praktica.de/index.php?id=4> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Report Linker honlapja: <http://www.reportlinker.com/ci02061/Camera.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

Ricoh honlapja: <http://www.ricoh.com/about/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Rollei honlapja: <http://www.rcp-technik.com/typo3/index.php?id=rollei-international&L=1> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Samsung honlapja: <http://www.samsung.com/hu/#latest-home> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Scoocs honlapja Braun Phototechnik pénzügyi adatai <http://www.scoocs.de/gewerbe/Fotoapparate-Zubeh%C3%B6r/N%C3%BCrnberg/Braun+Photo+Technik+GmbH/2009/Finanzen/jahresabschluss-dwbEYrRuyXkophNnvvCsJw.html> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 07.)

Seagull honlapja: <http://www.camerachina.com/about.asp> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

SF Gate honlapja <http://blog.sfgate.com/lshheehan/category/water-pollution/> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

SG honlapja, Ghána http://www.sg.hu/cikkek/61861/ghana_az_europai_elektronikus_hulladek_celpontja (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

SG honlapja, Németország http://www.sg.hu/cikkek/72935/155_ezer_tonna_elektronikai_hulladekot_exportal_evente_nemetorszag (utolsó megnyitás: 2012. 10. 06.)

Sigma honlapja: <http://www.sigma-photo.co.jp/english/company/index.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Silvestri honlapja: <http://www.silvestricamera.it/eng/infoline.htm> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Sinar honlapja: <http://www.sinar.ch/category/kontakt/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Sony honlapja: <http://www.sony.net/SonyInfo/CorporateInfo/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

SVP (Silicon Valey Peripherals) honlapja: <http://www.svp-tech.com/contactus.htm> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

The Forum for Sustainable and Responsible Investment honlapja: <http://ussif.org/resources/sriguide/srifacts.cfm> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 15.)

UNESCO honlapja: <http://www.unesco.hu/termeszetudomany/fenntarthato-fejlodesre/fenntarthato-fejlodes-091214> (utoljára megnyitva: 2012. 10.15.)

Vivitar honlapja: <http://www.vivitar.com/p/corporate> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Voigtländer honlapja: <http://www.voigtlaender.com/> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Vorndran Mannheims Capital honlapja, Hasselblad <http://www.vmcap.de/en/Hasselblad.php> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

Vorndran Mannheims Capital honlapja, cikk <http://www.vmcap.de/en/pm120321.php> (utoljára megnyitva: 2012. 10. 06.)

HP honlapja, Magyarország: <http://welcome.hp.com/country/hu/hu/cs/home.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Yasica honlapja: <http://www.yashica.com/en/aboutus.html> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Zenit honlapja: <http://www.zenit-camera.com/about.htm> (megnyitva: 2012. 09. 29.)

MELLÉKLETEK

1. SZ. MELLÉKLET: A VÁLLALATOK LISTÁJA ÉS AZ ANYAORSZÁGOK

Vállalat	Anyrország	Megjegyzés	Vállalati információk forrása
AgfaPhoto	Németország		http://www.agfaphoto.com/appc/content_manager/page.php?ID=196135&dbc=de575444815ce675a4bba3d7052b1443 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Aigo	Kína		http://en.aigo.com/About.aspx?c=0 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Aiptek	Tajvan		http://www.aiptek.eu/index.php/de/unternehmen/ueber-uns (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Alpa	Svájc		http://www.alpa.ch/en/about/history.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Argus	USA		http://www.arguscamera.com/history/index.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
BenQ	Tajvan		http://www.benq.com/about/milestone (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Braun Photo Thecnik	Németország		http://www.braun-phototechnik.de/de/content/company/~nm.14/Unternehmen.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Cambo	Hollandia		http://www.cambo.com/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Canon	Japán		http://www.canon.com/corp/outline/index.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Casio	Japán		http://world.casio.com/corporate/group/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Easypix	Németország		http://www.easypix.eu/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Fujifilm	Japán		http://www.fujifilm.com/about/office/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Genius	Tajvan		http://www.geniusnet.com/wSite/ct?xItem=16408&ctNode=635 (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Vállalat	Anyországa	Megjegyzés	Vállalati információk forrása
Hasselblad	Svédország		http://www.hasselblad.com/about-hasselblad.aspx (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Hawlett-Pakard (HP)	USA		http://welcome.hp.com/country/hu/hu/cs/home.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Holga	Kína (Hongkong)		http://www.holgadirect.com/holgadirect-history-of-holga-camera/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Ingo	Kína (Hongkong)		http://www.ingodevices.net/empresa.php?empresa=1 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Kodak	USA	2012. február 9-n kilépett a fényképezőgép-gyártás piacáról	http://www.kodak.com/ek/US/en/About_Kodak_Top/Our_Company.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Leica	Németország		http://en.leica-camera.com/culture/history/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Lenco	Hollandia		http://www.lenco.eu/about/organization/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Linhof	Németország		http://www.linhof.com/kontakt-e.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Mamiya	Japán	Dán PhaseOne a főreszvényes	http://www.mamiya.co.jp/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Minox	Németország		http://www.minox.de/index.php?id=11&L=0 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Mustek	Tajvan		http://www.mustek.com/mustek/AboutUs.php (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Nikon	Japán		http://www.nikon.com/about/info/index.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Olympus	Japán		http://www.olympus-global.com/en/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Panasonic	Japán		http://www.panasonic.net/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Vállalat	Anyrország	Megjegyzés	Vállalati információk forrása
PhaseOne	Dánia		http://www.phaseone.com/FooterMenu/Contact-us.aspx (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Polaroid	USA		http://www.polaroid.com/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Praktika	Németország		http://www.praktika.de/index.php?id=4 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Ricoh	Japán	Pentax márkanév is hozzájuk tartozik	http://www.ricoh.com/about/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Rollei	Németország		http://www.rcp-technik.com/typo3/index.php?id=rollei-international&L=1 (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Samsung	Dél-Korea		http://www.samsung.com/hu/#latest-home (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Seagull	Kína		http://www.camerachina.com/about.asp (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Sigma	Japán		http://www.sigma-photo.co.jp/english/company/index.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Silvestri	Olaszország		http://www.silvestricamera.it/eng/infoline.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Sinar	Svájc		http://www.sinar.ch/category/kontakt/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Sony	Japán		http://www.sony.net/SonyInfo/CorporateInfo/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
SVP (Silicon Valey Peripherals)	USA		http://www.svp-tech.com/contactus.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Vivitar	USA		http://www.vivitar.com/p/corporate (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Voigtländer	Németország		http://www.voigtländer.com/ (megnyitva: 2012. 09. 29.)
Yashica	Kína (Hong-kong)		http://www.yashica.com/en/aboutus.html (megnyitva: 2012. 09. 29.)

Vállalat	Anyrország	Megjegyzés	Vállalati információk forrása
Zenit	Oroszország		http://www.zenit-camera.com/about.htm (megnyitva: 2012. 09. 29.)

2. SZ. MELLÉKLET: A VÁLLALATOK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA

Vállalat	GRI jelentés kiadásának évei ⁵¹	Minimális tevékenységek ⁵²
AgfaPhoto	-	-
Aigo	-	-
Aiptek	-	-
Alpa	-	tájékoztató, promótál fotósokat
Argus	-	-
BenQ	2008, 2009, 2010, 2011	-
Braun Photo Thecnik	-	-
Cambo	-	-
Canon	1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
Casio	1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011	-
Easypix	-	-
Fujifilm	2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
Genius	-	-
Hasselblad	-	újrahasznosít, promótál fotósokat
Hawlett-Pakard (HP)	2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011	-
Holga	-	-

⁵¹ Forrás: Global Reporting Initiative Sustainability Database (letöltés helye: <http://database.globalreporting.org/search>) (utolsó megnyitás: 2012. 10. 03.) és a HP esetében: <http://www.hp.com/hpinfo/globalcitizenship/downloads.html> (utolsó megnyitás: 2012. 10. 03.)

2012. október 3-i állapotot tükrözi

⁵² Forrás: Az 1. sz. mellékletben megjelölt céges honlapok

Ingo	-	-
Kodak	2007, 2008, 2009, 2010, 2011	-
Leica	-	promótál fotósokat
Lenco	-	-
Leinhof	-	promótál fotósokat, díj
Mamiya	-	tájékoztatás, promótál fotósokat
Minox	-	-
Mustek	-	-
Nikon	2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
Olympus	2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011	-
Panasonic	2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
PhaseOne	-	promótál fotósokat
Polaroid	-	újrahasznosít
Praktika	-	-
Ricoh	2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011	-
Rollei	-	-
Samsung	2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
Seagull	-	-
Sigma	-	promótál fotósokat
Silvestri	-	promótál fotósokat
Sinar	-	tájékoztat
Sony	1997, 1999, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012	-
SVP (Silicon Valey Peripherals)	-	-
Vivitar	-	-
Voigtländer	-	-

Yashica	-	-
Zenit	-	-

3. SZ. MELLÉKLET: ÉRTÉKELESI RENDSZER ÉS BESOROLÁS

Értékelési rendszer:

Fenntarthatóság	A. Gazdasági		B. Környezet		C. Társadalom	
1. Életképesség	Nyereség, Hatékonyság		Jogi megfelelés, kör. felelősség		Munkakörülmények, bérek, légkör	
	Veszteséges / rombolja a helyi gazdaságot	1	Súlyos jogsértések, természetrombolás	1	Feketemunka, jogsértő kizsákmányolás	1
	Ált. nincs haszon, vagy rablógazdálkodás	2	Megfelelésre törekszik, de gyakran felelőtlen	2	Legális foglalkoztatás, de rossz körülmények	2
	Csekély vagy nagyon rövid távú haszon	3	Jogilag kb. megfelel, kerítésen belül felelős	3	Kielégítő körülmények és bérek, stressz, taposás	3
	Szép nyereség, de főleg a cégnek	4	Jogilag teljesen megfelel, helyi szinten felelős	4	Kiváló körülmények, de csak a pénzért dolgoznak	4
	Nagymértékben erősíti a helyi gazdaságot	5	Mint 4 + globális felelősség (pl. Beszállítók)	5	Mint 4 + csapat, azonosulás, magánélet segítése	5
2. Haszonélvezők	Gazdasági haszon megoszlása		Környezeti terhelés		Munkakörülmények megoszlása	
	Illegális, fekete- vagy szürkegazdaság	1	Súlyosan szennyez, vagy nagyon kockázatos	1	Tarthatatlan, kizsákmányolás gátolja a működést	1
	Igazságtalanul nagy haszon keveseknek	2	Szennyező vagy kockázatos	2	Nagy egyenlőtlenségek, kizsákmányolás	2
	Csak a nem dolgozó tulajdonosok profitálnak	3	Iparágban ökohatékony vagy kicsit jobb	3	Juttatások és körülmények kielégítő eloszlása	3
	Széles tulajdonosi	4	Legjobb elérhető	4	Juttatások és kö-	4

	kör részesedik (dolgozók)		technika		rülmények igazságos eloszlása	
	Helyi közösség, „külsősök” is részesednek	5	Mint 4 + hozzájárul a környezet javulásához	5	Mint 4 + infrastruktúrát a közösség is használhatja	5
3. Termék	Minőség, gazdasági kockázatok		Termék környezeti hatása		Elosztás, szükségletek, tudati hatás	
	Rossz, megbízhatatlan, veszélyes termékek	1	Súlyosan szennyező vagy veszélyes	1	Hamar lefutó álművek, nincs túlélési stratégia	1
	Ócska tucattermékek, komoly versenyben	2	Szennyező, vagy rövid élettartamú, eldobható	2	Hamis szükségletet keltő álművek, luxusjavak	2
	Jó minőség, de erős verseny / kis kereslet	3	Hosszú életű, javítható, újrahasznosítható	3	Igény, de nem szükséglet, elterjedt kényelmi javak	3
	Kiváló minőség, kis verseny / nagy kereslet	4	Szinte csak környezetbarát termék	4	Valódi szükséglet – valódi termékek	4
	Mint 4 + pozitív irányba tereli a versenyt	5	Terméke javítja a környezet állapotát	5	Mint 4 + társadalmi problémákat csökkenteni	5
4. Rendszerszerep	Méret, függőség, kontrol		Funkció / szállítás, komplexitás		Stabilitás, eredet, helyi szerep	
	Helyi kontrol nélküli óriás (XL)	1	Túlbonyolított, jelentős hatású szállítás	1	Növekedésmániás, konfliktusokat keltő vándorcég	1
	Nagy / közepes (XL, L, M), kis helyi kontrollal	2	Jelentős, de indokolható bonyolultság / szállítás	2	Gyakran telephelyet váltó vagy demoralizáló cég	2
	Függő kicsi (S), helyileg irányított nagy (M, L)	3	Megfelelő bonyolultság, szállítás	3	Buborék: letelepedő jött-ment, v. felelőtlen helyi	3
	Teljesen független helyi (S, M vagy L)	4	Egyszerű, minimális szállítás, helyi igények	4	Helyi közösségért tevő, letelepedő jött-ment v. helyi	4

	Független, helyi igényeket szolgáló kicsi (S)	5	Mint 4 + rendszert tudatosan egyszerűsíti	5	Helyi közösség szempontjából létfontosságú helyi	5
5. Szubjektív	legfeljebb	5	legfeljebb	5	legfeljebb	5

Forrás: Tóth Gergely (2007): A valóban felelős vállalat: A fenntartható fejlődésről, a vállalatok társadalmi felelősségének (CSR) eszközeiről és a mélyebb stratégiai megközelítésről, Követ, Budapest

Besorolás:

Szervezetek fenntarthatósági besorolása	Pontszám	Helyi gazdasági szerep	Környezeti hatások	Társadalmi felelősség
1. Fenntartható	23-25	Gazdaságilag kiváló , függetlenségénél és példamutató gazdasági tevékenységénél fogva főnyeremény minden érdekeltnek	Környezetileg példa- és értékmutató , tevékenysége és termékei javítják a környezet állapotát, az egészséget, ápolja a rendszert	Társadalmilag élenjáró , dolgozóinak és érdekeltjeinek nem csak anyagilag „főnyeremény”, rengeteget segít a helyi közösségnek
2. Közösségi	18-21	Gazdaságilag példás teljesítményű , kiváló termékekkel és előnyös piaci szereppel, gazdaságilag erősíti a helyi közösséget	Környezetileg kiváló , „túlteljesíti” a követelményeket, környezetbarát az alkalmazott technológia, a termékek és a szállítás	Társadalmilag jó , sokat tesz a helyi közösségért, de helyzetéből (alaptevékenység, nagyság) eredően még sok a kérdőjel körülötte
3. Megfelelő	13-17	Gazdaságilag átlagos teljesítményű , erősíti a helyi közösséget, korlátozott a helyi autonómia	Környezetileg megfelelő , azaz a környezeti előírások teljesítésére törekszik, egyes területeken túlteljesíti a követelményeket	Társadalmilag elfogadható , próbálja az emberek javát szolgálni, de helyzetéből (alaptevékenység, nagyság) eredően még sok a kérdőjel körülötte

4. Öncélú	8-12	Gazdaságilag rövidtávon életképes , de tevékenysége igazságtalan , tucatterméket állít elő, aránytalan hasznot juttatva keveseknek	Környezetileg felelőtlen , tevékenysége és termékei indokolatlanul terhelik a természeti létfenntartó rendszereket és az egészséget	Társadalmilag felelőtlen , dolgozóit és fogyasztóit megkárosítja, hozzájárul a társadalmi konfliktusokhoz és igazságtalansághoz
5. Kártevő	4-7	Gazdaságilag elfogadhatatlan vagy életképtelen , rombolja a helyi gazdaságot, vagy illegális tevékenységet folytat	Környezetileg kockázatos és szabálytalan , súlyosan szennyezi és rombolja az emberi egészséget, természeti létfenntartó rendszereket	Társadalmilag elfogadhatatlan, kizsákmányoló , termékei és tevékenysége károsan befolyásolják az embereket, bajkeverő vándorcég

Forrás: Tóth Gergely (2007): A valóban felelős vállalat: A fenntartható fejlődésről, a vállalatok társadalmi felelősségének (CSR) eszközeiről és a mélyebb stratégiai megközelítésről, Követ, Budapest